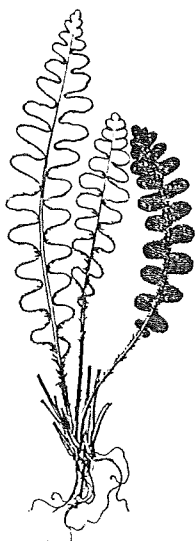

Lunds Botaniska Förening

Medlemsblad 1999:4

LUNDS BOTANISKA FÖRENING 1999

Adress: Botaniska Museet, Östra Vallgatan 18, 223 61 Lund
Postgiro: 8 35 22 - 3

Styrelse

Ordförande: Henrik Johansson, Kopralsgatan 5, 268 32 Svalöv;
tel arb: 0418-66 70 00, hem: 0418-66 28 73,
e-mail: henrik.johansson@mbox372.swipnet.se

Vice ordförande: Leif Sigbo, Bjäregatan 3, 286 31 Örkelljunga;
tel: 0435-522 32, e-mail: leif.sigbo@telia.com

Protokollsekreterare: Alf Porenus, Betesvägen 2, 240 10 Dalby;
tel: 046-20 11 94, e-mail: alf.porenus@alfa.telenordia.se

Programsekreterare: Åke Svensson, Norregatan 17, 289 32 Knislinge;
tel: 044-61 316, e-mail: ake.svensson@derm.mas.lu.se
Marie Widén, Botaniska Trädgården, Ö. Vallgatan 20, 223 61 Lund
tel: 046-13 86 60, e-mail: marie.widen@botan.lu.se

Kassör: Ragnhild Bengtsson, Trulstorp 3, Hurva, 241 94 Eslöv;
tel: 0413-314 74

Övriga ledamöter: Patrik Frödén, Göran Mattiasson, Kjell-Arne Olsson,
Åke Svensson, Torbjörn Tyler, Marie Widén

Funktionärer

Sexmästare: Per Lassen, Botaniska Museet, Ö. Vallgatan 18,
223 61 Lund; tel: 046-222 89 77

Medlemsregistrator, arkivarie och distributör: Britt Snogerup,
Botaniska Museet, Ö. Vallgatan 18, 223 61 Lund;
tel: 046-222 89 65, e-mail: britt.snogerup@symbot.lu.se

Revisorer: Lennart Engstrand och Ragnar Ericson

Revisorsuppleanter: Linus Svensson och Bengt Bentzer

LUNDS BOTANISKA FÖRENINGENS MEDLEMSBLAD

Redaktör och ansvarig utgivare: Kjell-Arne Olsson, Evavägen 33,
296 32 Åhus, tel. 044-24 22 63
e-mail: kjell-arne.olsson@swipnet.se

Omslagsbilden:

Mjältbräken, *Asplenium ceterach*, är en av Nordens ovanligaste växter. En liten förekomst har nyligen upptäckts på en havsnära lokal i sydöstra Skåne. Teckning ur Hess, Ladholt, Hirzel *Flora der Schweiz* 1972. Där inget annat nämns är även alla övriga illustrationer i detta nummer av Medlemsbladet hämtade ur denna flora.

Information från Projekt Skånes Flora

Inventeringsläger i Örskelljunga, 2-7 juli 2000

Sommarens inventeringsläger kommer att anordnas i Örskelljunga kommun. Under veckan kommer vi att arbeta efter principen att inventera smårutor i så många storrutor som möjligt; allt för att få en så god täckning som möjligt inför den kommande atlasen.

Frågan om förläggningen under lägret är i skrivande stund inte löst, men kommer förhoppningsvis att bli av samma goda klass som under tidigare inventeringsläger. Närmare information om förläggning kommer med föreningens nästa programutskick. Liksom tidigare år inventerar vi i smågrupper under dagarna. Du som inte inventerat så mycket, kommer då att ha möjlighet att följa med en mera erfaren inventerare. På kvällarna träffas vi och diskuterar dagens fynd och får hjälp med svårbestämda växter.

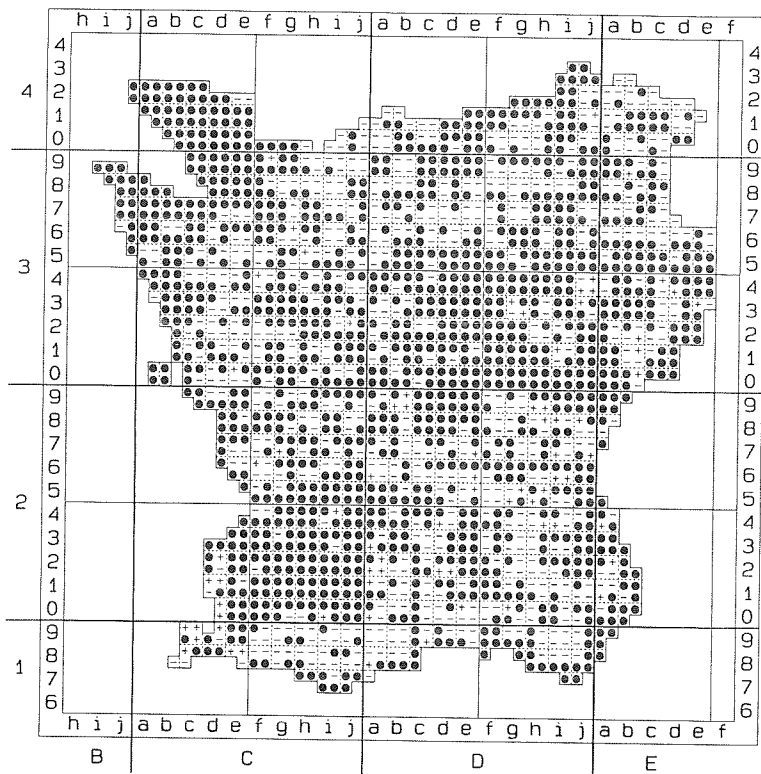
För de flesta av oss är säkert floran i denna trakt ganska så okänd men har utan tvekan mycket att erbjuda av intresse inte minst för de som är vana att inventera i "rikare" bygder. Så boka därför veckan i din kalender och anmäl dig till sommarens inventeringsläger. Anmälan gör du till Kjell-Arne tel. 044-24 22 63, e-mail: kjell-arne.olsson@swipnet.se.

Inlämning av rapporter, strykningar av bokade rutor och bokning av nya rutor

Just vid den här tiden lämnar många in sina rapporter och belägg och inmatningsarbetet är inne i ett intensivt skede. Men har du lämnat in dina rapporter? Om inte, gör det så snart som möjligt! Du som sedan flera år tillbaka har rutor med få eller inga fynd, måste senast den 31 januari 2000 lämna in rapporter och belägg. I annat fall ser vi oss tvungna att avboka rutorna. Detta gäller alla rutor som är bokade före 1998 och där inga rapporter kommit in. Denna åtgärd är dessvärre nödvändig för att vi ska kunna få en verklig bild av inventeringsläget och ha möjlighet att se till att vi får en så bra täckning över landskapet som möjligt under de år som återstår innan den nya atlasen ska tryckas.

Från och med den 1 januari 2000 är det i princip endast möjligt att boka nya rutor i storrutor som är helt obokade/oinventerade. Dessa rutor är förtecknade i det följande. Dessutom är det möjligt att boka de inventeringsrutor som vi av olika skäl prioriterat som viktiga att inventera inför en kommande atlas. Dessa prioriterade rutor är markerade med "+" på kartan över bokningsläget och presenteras kortfattat. Saknar du någon ruta i förteckningen som du anser bör prioriteras? Hör i så fall av dig till Kjell-Arne. Det samma gör du när du lockats till att boka ytterligare någon ruta.

Bokningsläget 1999-11-18

- Bokade rutor (1282 st)
- Obokade rutor (701 st)
- + Prioriterade rutor (75 st)

Obokade storrutur (ekonomiskt kartblad 5 x 5 km)

1C8e Fredshög	1D7a Beddinge strand NV (fragmentariskt blad)
1D9a V. Vemmenhög	1D9b Skivarp
1D9i Löderup	2C0d Näsholmarna
2C6f Borgeby	2D0e Krageholm
2D5f Pregistad	2D6a Hammarlunda
3C6i Ishult	3C8i Örkelljunga
3C9j Sonnarp	3D4j Fjälkestad
3D7e Fredskog	3D7g Rävninge
3D9b Bjärabygget	3E7d Alltidhult (gränsblad)
4C0h Stackarp (gränsblad)	4C0i Floalt (gränsblad)

4C1j Hishult (gränsblad)	4D0a Porkenahult
4D1c Hulabäck (gränsblad)	4E1e Farabol (gränsblad)
4E2c Komålen (gränsblad)	4E2d Sandören (gränsblad)
4E3a Låkan (gränsblad)	4E3b Skinnakärr (gränsblad)

Prioriterade rutor

<i>1C8c Falsterbo NV</i>	Falsterbo samhälle, Flommens NR, Ule näbb med havssträndängar etc
<i>1C8e Fredshög NV, NO</i>	havsstranden mellan Höllviken och Skåre
<i>1C9c Skanör SO</i>	Skanörs samhälle, delar av Skanörs ljung
<i>1C9c Skanör NV, NO</i>	Knösen med havssträndängar, betesmarker etc
<i>1C9d Höllviksnäs NO</i>	havsstrand N Höllviken
<i>1D8a Tullstorp SV</i>	Beddinge strand - Skateholm med bl a havsstrand
<i>1D9c V. Nöbbelöv SO</i>	havsstrand mellan Abbekås och Svart med bl a Mossbystrand NR
<i>2C0d Näsholmarna SO</i>	Hammarsnäs NR
<i>2C0d Eskilstorp NO</i>	Eskilstorps ängar NR (större delen) samt strandängar norr därom
<i>2C0i Marklehage SV</i>	syddelen av Börringesjön, Asbjär samt del av Ugglarpemosse
<i>2C1d Klagshamn NV</i>	Klagshamns udde (kalkutfyllnadsmarker etc)
<i>2C1d Klagshamn NO</i>	gamla kalkbrottet i Klagshamn och havssträndängarna söder därom
<i>2C2d Gottorp NO</i>	Limhamns kalkbrott, södra delarna av Limhamn
<i>2C4i Kyrkheddinge NO</i>	Dalby Söderskog nationalpark
<i>2C6f Borgeby NV</i>	Borgeby slott, Lödde å
<i>2C7g Kävlinge SV</i>	Kävlingeån med torrbackarna mellan Furulund och Kävlinge
<i>2D0a Skurup SV</i>	Näsbyholms slott
<i>2D0e Krageholm NV</i>	Krageholms slott, östra och södra delarna av Krageholmssjön
<i>2D0g St. Köpinge NV</i>	Fårarskärr (rikkärr), Nybroån vid Nedraby
<i>2D1a Kämparp NV</i>	södra delarna av Häckeberga naturvårdsområde
<i>2D2a Häckeberga SV SO och NO</i>	Häckeberga naturvårdsområde - Romeleåsen
<i>2D2d Sövdeborg SV</i>	södra delen av Sövdesjön
<i>2D2d Sövdeborg SO</i>	Snogeholms slott, större delen av Snogeholmsjön
<i>2D3a Romeleklint SV</i>	Häckeberga NR - Romeleåsen
<i>2D4d S. Åsum SV</i>	norra delen av Sjöbo samhälle med Åsumsån
<i>2D4h Fågeltofta SO</i>	Fågeltofta och Bonderums byar, skogar och varierande kulturmarker
<i>2D4i Tåghusa SV</i>	Attusa by, Gedings mosse, skogar och varierande kulturmarker
<i>2D5e Vollsjö NO</i>	Fränninge by med Vollsjöån, varierande kulturlandskap
<i>2D5g Kristinehov SV</i>	omväxlande landskap väster om Andrarum
<i>2D5g Kristinehov NO</i>	Kristinehovs slott, Verkaån med Verkaåns NR
<i>2D5h Eljaröd SV</i>	Verkaåns NR öster om Andrarum
<i>2D5h Eljaröd NO</i>	Verkaåns NR mellan Andrarum och Brösarp
<i>2D6a Hammarlund SV</i>	Kävlingeån väster om Revingeby, delar av Revingefältet
<i>2D6e Starrarp SO</i>	omväxlande kulturlandskap mellan Fränninge och Starrarp
<i>2D6i Tulleboda SV</i>	Verkaåns NR, norra delarna av Brösarps norra backar, Glimmeboda
<i>2D6i Tulleboda SO</i>	Maglehems Ora, södra delarna av Drakamöllans NR
<i>2D7e Bessinge SO</i>	omväxlande kulturlandskap kring Tattarp och Hanset
<i>2D7i Norrlia SV</i>	varierande landskap nordost om Hörröd med Hörrödsån och Mamölla
<i>2D7j Olseröd SO</i>	Friseboda NR
<i>2D8h Borrestad NO</i>	Borrestads slott, Linderödsåsens ostsluttning med bl a rika bäckraviner
<i>2D8i Degeberga NV</i>	Linderödsåsens ostsluttning norr om Degeberga
<i>2D8j Vittskövle NV</i>	Vittskövle slott och by

2D9b	<i>Bosjökloster SV och SO</i>	Bosjökloster, Västra och Östra Ringsjön med Gamla Bo och Pråmhuset Sätöftasjön (norra delen av Östra Ringsjön)
2D9b	<i>Bosjökloster NO</i>	
2D9h	<i>Maltesholm SV och SO</i>	Mjöåns dalgång vid Ö. Sönnarslöv, Linderödsåsens ostsluttning Backamossen, Tommarpsån vid Ö. Tommarp
2E1a	<i>Järrestad SV</i>	skogs- och betesmarker söder om Vik med bl a Iglamossen
2E2a	<i>Ö. Vemmerlöv NO</i>	Rååns dalgång vid Tågarp
3C0e	<i>Sireköpinge NV</i>	Rönneås dalgång mellan Forestad och Anderstorp
3C2j	<i>Anderstorp NV</i>	Söderåsens nordsluttning med Maglabykärr
3C4f	<i>Maglaby NV</i>	omväxlande sjö- och skogsområde nordost om Klippan
3C5h	<i>Vedby NV</i>	Pinnåns dalgång vid Stidsvig
3C6g	<i>Ö. Ljungby NO</i>	Västersjöns norra strand, Hallandsåsens sydsluttning
3C9f	<i>Västersjön NO</i>	Vä lyckor - Mansdala, omväxlande kulturlandskap
3D1i	<i>Vä NV</i>	
3D3g	<i>Vanneberga SO och NV</i>	Nävlingeåsens nordostsluttning söder om Vinslöv
3D3j	<i>Råbelöv NV</i>	Helgeå söder om Torsebro, rika lundar kring Torseke
3D4j	<i>Fjälkestad SV</i>	Torsebro krutbruk med Helgeå och Gummastorpssjön
3D4j	<i>Fjälkestad SO</i>	Fjälkestads by och de västra delarna av Balsbergets naturvårdsområde
3D4j	<i>Fjälkestad NO</i>	Odersberga med rika lövskogar och naturbetesmarker
3E0b	<i>Åhus NO</i>	Rinkaby skjutfält med sandstämp, Fårabäck med delar av Ö. Hammaren
3E1b	<i>Gälltofta NO</i>	delar av Trolle-Ljungby mosse
3E2b	<i>Nymö SO</i>	Trolle-Ljungby mosse (rikkärr och kalkfuktäng)
3E3e	<i>Valje NV</i>	Håkanryd, stora arealer naturbetesmark
3E4c	<i>Ivö NO</i>	Ivöklack, fd kaolinbrottet
3E4d	<i>Allarp SV</i>	Ivösjön norr om Bromölla, näset mellan Ivösjön och Levräsjön

Bidrag till Medlemsbladet

Bidrag till nästa nummer av Medlemsbladet tages tacksamt emot! Detta nummer beräknas komma ut i maj 2000. Då behöver jag ditt bidrag senast den siste mars.

Kjell-Arne

Botanisk varia - ett upprop

Skåne flora projektet kommer som tidigare presenterats att redovisas i form av två bokverk: Botaniska utflyktsmål som är planerat till år 2003 och den nya Atlasen som är planerad till år 2005.

I Botaniska utflyktsmål kommer bl.a. att ingå kapitel om geologi, klimat, vegetationshistoria, vegetationstyper, florans utforskning, floraförändringar, hotade arter samt generella drag i moss-, lav- och svampfloran. I ungefär två tredjedelar av boken presenteras ett par hundra botaniska utflyktsmål.

Skånsk botanik flödar av skrönor, episoder, incidenter, personligheter, sensationella fynd m.m. Men allt detta lever enbart vidare via muntlig tradition. Många av oss har upplevt medlemmar ur en ja kanske till och med två botanistgenerationer dö ifrån oss en efter en utan att kryddan i vår botaniska tradition skriftligt dokumenterats.

Redaktionen för Botaniska utflyktsmål har därför tyckt att det är dags att rädda de bästa pärlorna åt eftervärlden. Vi har tänkt att de skall fogas in som särskilda rutor i den löpande presentationen av utflyktsmålen.

Vi behöver därför Din hjälp att rädda godbitarna. Skriv ner vad Du känner bör räddas. Skriv ner det utan att ställa alltför stora egna krav på utformningen - en redaktion älskar att redigera.

Här kommer några exempel på botanisk varia som bör bevaras:

- De sensationella fynden av Ölandsstarr, flytsvalting och kustgullpudra
- Rapport från några minnesvärda exkursioner. (Läs John Krafts hågkomst *En söndagsexkursion till Ugglarps mosse* i vårt Medlemsblad 1995:1)
- Gästgivaregårdsbotanik i Linnés efterföljd
- Fynd i fyllan och villan, även om de kallas minnen
- Kolerisk botanists relation till skogsfrun
- Drömmar i en torräng med starr som huvudkudde

Exemplen kan med Din hjälp mångfaldigas.

Tag penna, skrivmaskin, dator, eller bandspelare. Spontana minnen gör sig alltid bäst. Sänd Dina alster till undertecknad under adress

Henrik Johansson, Korpralsgatan 5, 268 32 Svalöv, tel. 0418/662873, fax. 0418/667101 eller e-mail henrik.johansson@mbox372.swipnet.se

III. Några sentida skånska invandrares historia

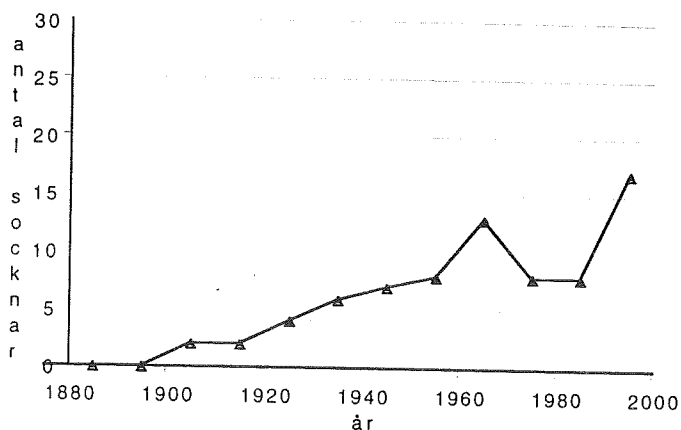
Torbjörn Tyler

Detta är tredje avsnittet av en artikelserie som började i Medlemsblad 1998:4 och fortsatte i Medlemsblad 1999:2. För bakgrundsinformation och metodbeskrivning se första avsnittet.

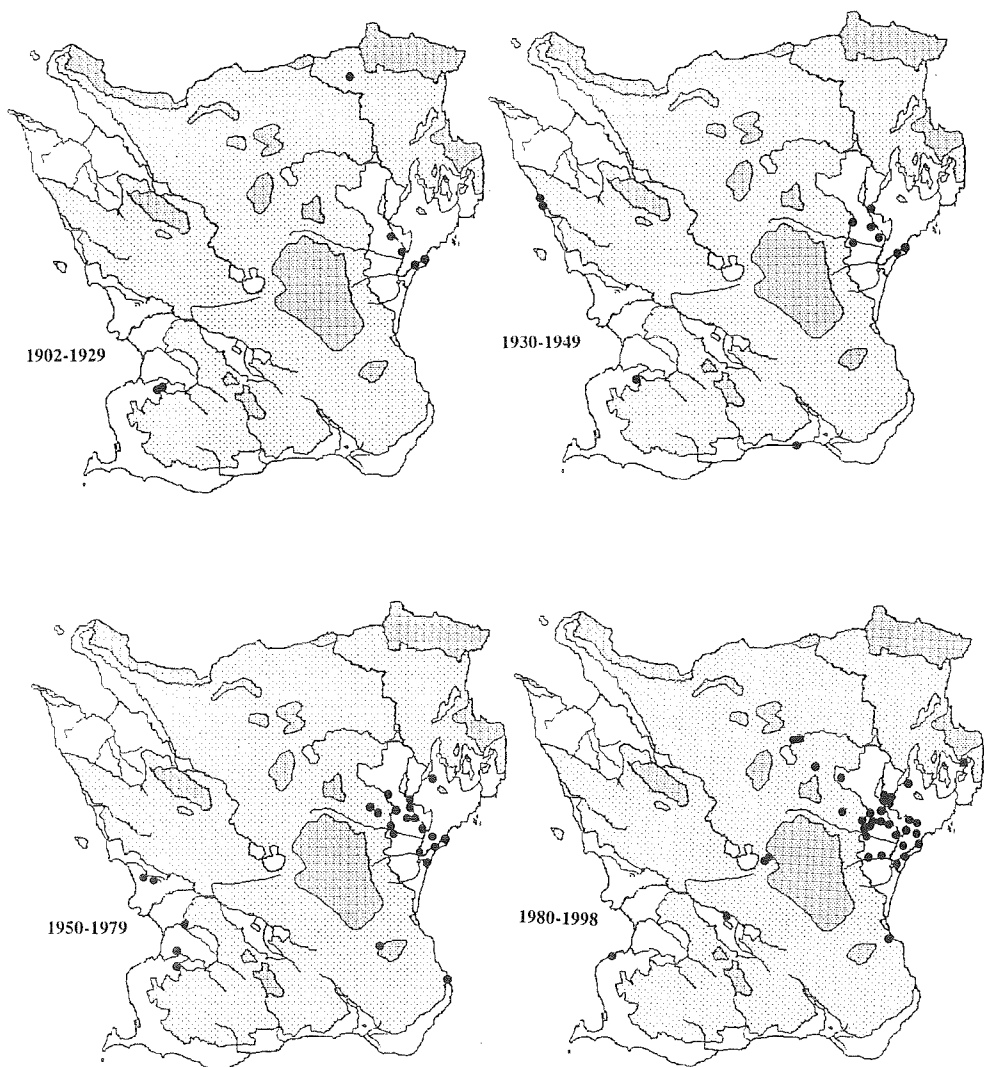
Sandklint, *Centaurea stoebe*

Sandklint är en centraleuropeisk art som i Skåne och Sverige påträffades första gången 1902 i Åhus hamn. Sannolikt var den här inkommen med barlast. Arten fick emellertid snabbt fotfäste i Åhus stad varifrån spridningen fortgått, och alltjämt fortgår, ut över Kristianstadsslätten. Här är sandklinten sedan länge fullständigt naturaliserad. Som mer eller mindre tillfällig har sandklinten påträffats även på andra håll i Skåne och då förefaller införseln bland annat ha skett med orent gräsfrö. På en banvall i Kvarntorp utanför Malmö påträffades arten 1917 och förekom periodvis mycket rikligt men har inte rapporterats efter 1965. Någon vidare spridning utanför Kristianstadsslätten har sandklinten hittills inte fått.

Sandklint sprids med millimeterstora ganska lätta frön som dock saknar speciella anpassningar för djur- eller vindspridning. På Kristianstadsslätten har spridningen främst fortgått utefter vägnätet. Idag växer sandklinten i Skåne på sandig gräsmark, i synnerhet längs vägar och på långtidstrådor. Sandklinten är sannolikt relativt krävande vad gäller höga pH-värden och uppenbart har arten lättast att konkurrera på lätta sandjor.

Figur 1. Antal skånska socknar med fynd av sandklint under olika decennier.

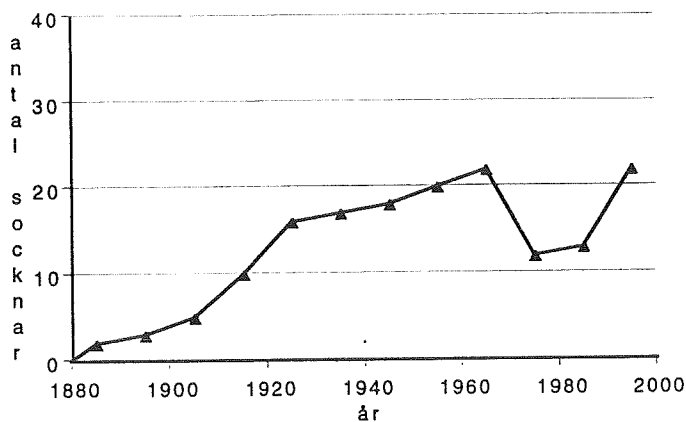
Figur 2. Fynd av sandklint i Skåne under olika tidsperioder.

Välsk krassing, *Cardaria draba*

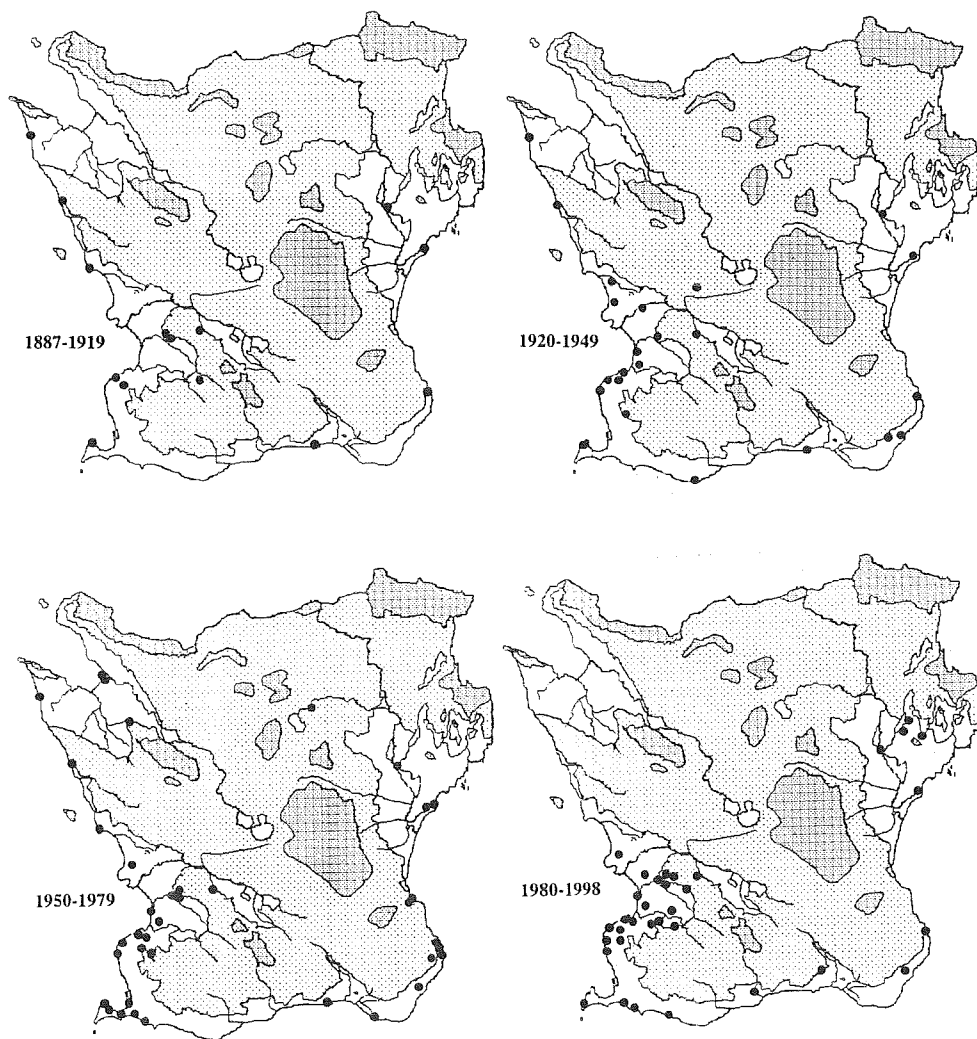
Välsk krassing är ursprunglig i sydligaste Europa men har under det senaste århundradet fått stor spridning i hela Västeuropa (Jalas m. fl. 1996). Till Sverige kom arten 1817 då den observerades i Karlskrona (Hylander 1970). Första skånska fynd är från 1887 då välsk krassing landade med barlast i Landskrona. Av de tidigaste fynden är de flesta uppenbara barlastfynd i hamnar men från och med 1910-talet börjar arten även dyka upp på banvallar och det är sannolikt att den då ingick som förorening i det gräsfrö varmed banvallarna besåddes. På många av ursprungslokalerna har arten visat sig mycket seglivad. På banvallen vid f. d. Östra station i Lund samt vid Fågelsång i Hardeberga har arten förekommit kontinuerligt i mer än 90 år. Spridningen inom landskapet går dock ytterst långsamt. Sedan 1920-talet har lokalantalet varit i det närmaste konstant. Endast i Malmö-Lund regionen förekommer lokal spridning i nämnvärd omfattning och artens aktuella utbredning är starkt kustbunden.

Välsk krassing producerar rikligt med millimeterstora frön och enligt de tester jag gjort är fröna väl grobara. Detta till trots tycks spridning med frön spela liten roll i dagens Skåne. Däremot sprider sig arten vegetativt på de enskilda lokalerna och bildar ofta stora och svårutrotade bestånd.

I dagens Skåne påträffas välsk krassing på allehanda torr kulturmark, i synnerhet på banvallar och kulturskapade strandbrinkar. Enligt Ellenberg m. fl. (1991) är arten krävande såväl vad gäller ljus och värme som högt pH och detta stämmer väl med förekomststället i Skåne.

Figur 3. Antal skånska socknar med fynd av välsk krassing under olika decennier.

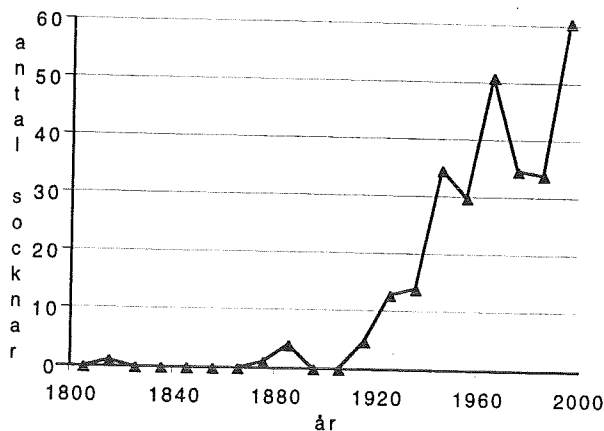

Figur 4. Fynd av valsekrassing i Skåne under olika tidsperioder.

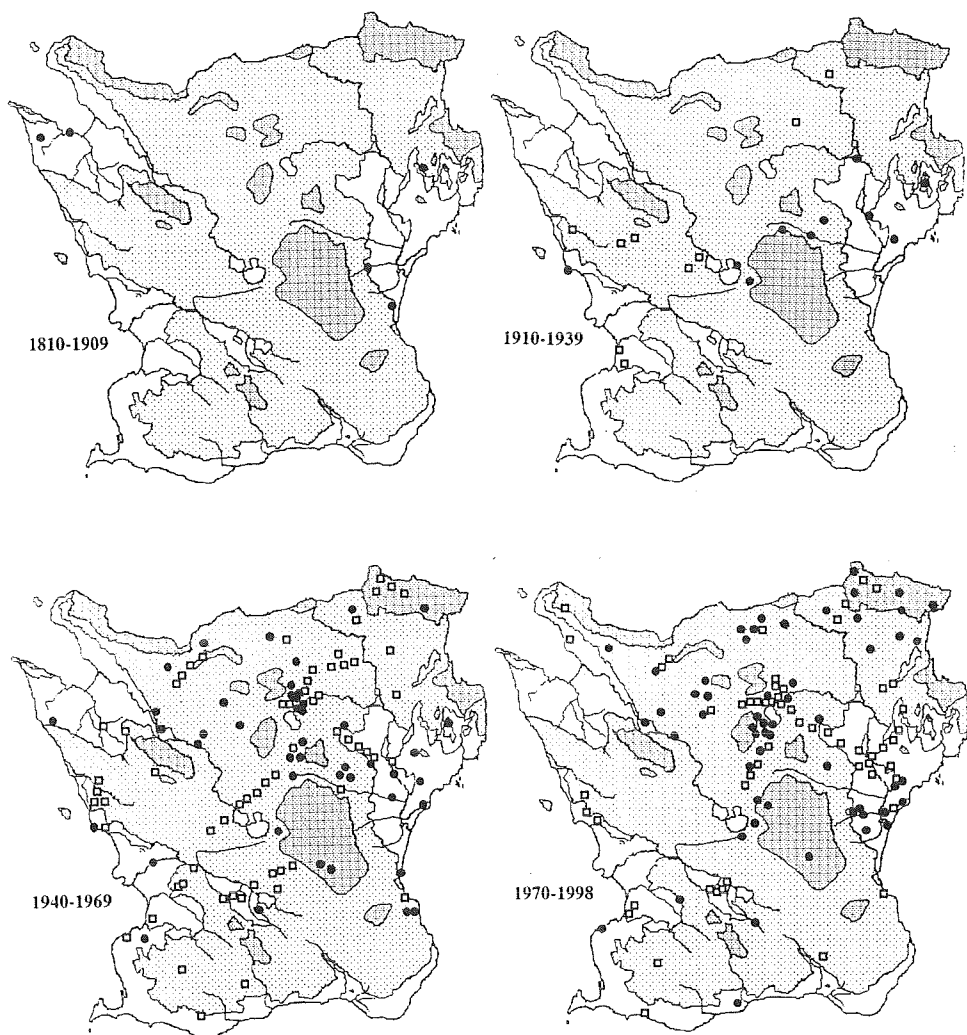
Sandtrav, *Cardaminopsis arenosa*

Sandtrav är en Ost- och Centraleuropeisk art. Enligt Hylander (1970) är det första svenska fyndet från 1842. I LD finns emellertid ett belägg från 1813 samlat av J. Zetterstedt vid Väsby mölla i Väsby. Detta belägg består dock av ett mycket ynkligt exemplar som åtminstone i sitt nuvarande skick knappast är säkert bestämbar. Emellertid är den troligaste förväxlingsarten (grustrav, *Arabis suecica*) inte känd från Skåne förrän 1918. Efter den osäkra uppgiften från Väsby dröjde det ända till 1878 innan sandtrav åter visade sig i Skåne men då var det i grannsocknen Farhult "på backen mellan kyrkan och havet" som den samlades. (Även äktheten av detta belägg har emellertid betvivlats då det påstås att det skulle vara samlat i Småland, men vad jag kan förstå finns det ingen anledning att misstänka något sådant). Under de därpå följande årtiondena sågs sandtrav på en handfull ställen där den tycks ha inkommit med vallfrö. Det var dock inte förrän på 1920-talet som arten blev bofast i Skåne och då skedde spridningen nästan uteslutande längs järnvägsnätet. Under följande decennier gick spridningen mycket snabbt. Ännu idag är arten främst knuten till järnvägarna även om den åtminstone i nordöstra Skåne även sprids via grustag till grusvägar och andra utfyllnader.

Sandtrav är ettårig och producerar rikligt med millimeterstora frön, men speciella spridningsanpassningar saknas. Spridningen sker troligen i huvudsak genom transport med människor och fordon. Ungefär hälften av de aktuella lokalerna utgörs av banvallar medan resten är olika typer av torr kalkfattig sandmark såsom vägskäringar och grustag i urbergsbygderna. Enligt Ellenberg m. fl. (1991) är sandtrav extremt ljuskrävande men föredrar näringsfattiga och måttligt sura jordar.

Figur 5. Antal skånska socknar med fynd av sandtrav under olika decennier. Observera att fyndet från 1813 är osäkert.

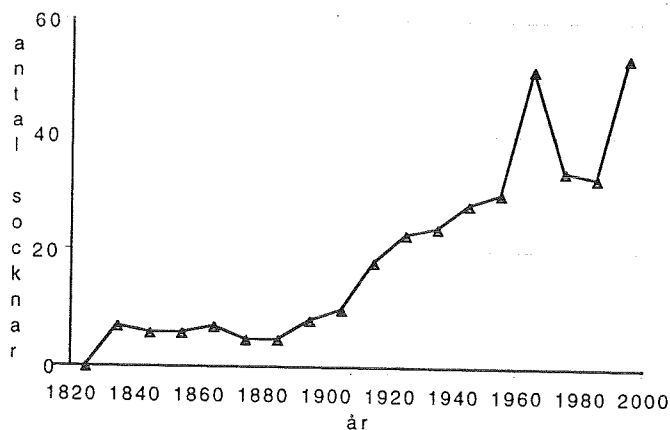

Figur 6. Fynd av sandtrav i Skåne under olika tidsperioder. Ofyllda kvadrater markerar fynd på banvallar. Observera att det äldsta fyndet från 1813 i Väsby är osäkert.

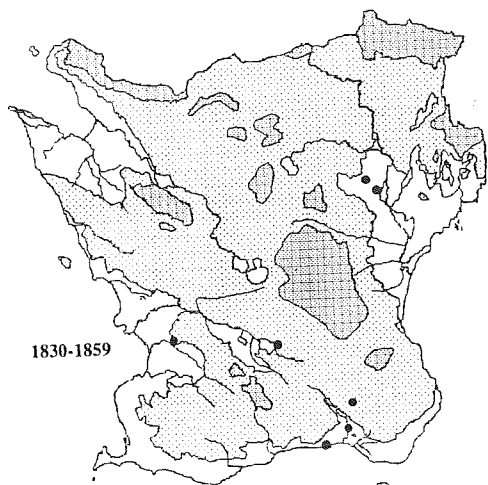
Ryssgubbe, *Bunias orientalis*

Ryssgubbe är som namnet antyder hemmahörande i Ryssland, närmare bestämt på de sydryska stäpperna. Under 1700-talet spred sig emellertid ryssgubben genom Europa med främst hö och vallväxtfröer. Till Sverige kom den redan 1768 då den observerades i Uppsala (Hylander 1970) och arten har allt sedan dess haft sitt starkaste fäste i mälardalens län. I Skåne var kontakterna med Ryssland betydligt mindre intensiva och så kom ryssgubben heller inte hit förrän 1835 då den samtidigt observerades i St. Köpinge, Lund och Öved. 1837 sågs den även i Tryde och N. Strö och gemensamt för alla dessa fynd är att de gjordes vid större herrgårdar. Sannolikt medföljde ryssgubben det vallväxtfrö som då började odlas i Mellansverige och som till en början främst användes på de större gårdarna. Trots att ryssgubben visat sig vara mycket seglivad och konkurrenskraftig när den väl kommit in så har spridningen i Skåne skett ganska långsamt. Fram till 1910-talet skedde knappast någon spridning alls inom landskapet och arten är alltså mycket ojämnt spridd. Starka fästen har den fått bland annat i Vombsänkan och Ystadtrakten d. v. s. på de ställen där den kom in först.

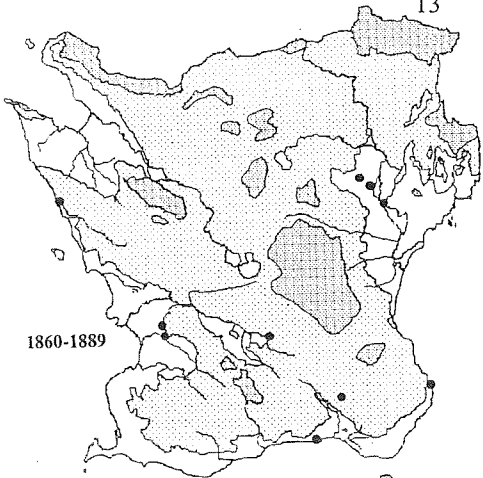
Ryssgubben sprids med stora frön eller ej sönderfallande skidor och spridningen tycks främst ske utmed vägar och järnvägar. Förmodligen har arten även någon gång odlats som prydnadsväxt. Idag växer ryssgubben i Skåne främst på kulturmark, vägrenar och banvallar men i vissa trakter har arten koloniserat eutrofa stränder och gles näringsrik fuktskog. Enligt Ellenberg m. fl. (1991) är ryssgubben ljuskrävande och beroende av jordar med högt pH. I Skåne har arten visserligen även påträffats i urbergsbygder men där uteslutande på starkt kulturpåverkad mark.

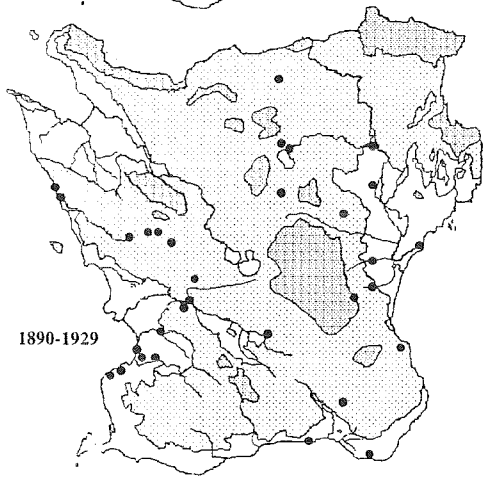
Figur 7. Antal skånska socknar med fynd av ryssgubbe under olika decennier.

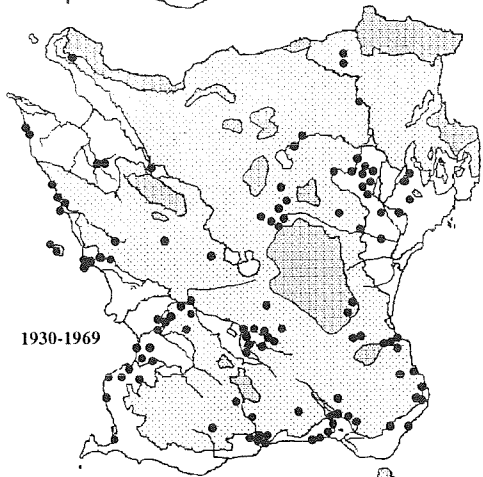
1830-1859

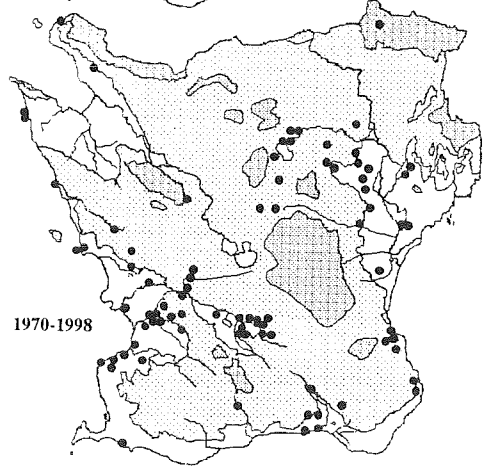
1860-1889

1890-1929

1930-1969

1970-1998

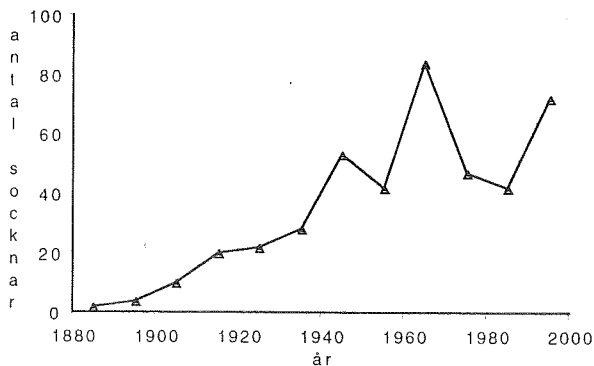
Figur 8. Fynd av ryssgubbe i Skåne under olika tidsperioder.

Vattenpest, *Elodea canadensis*

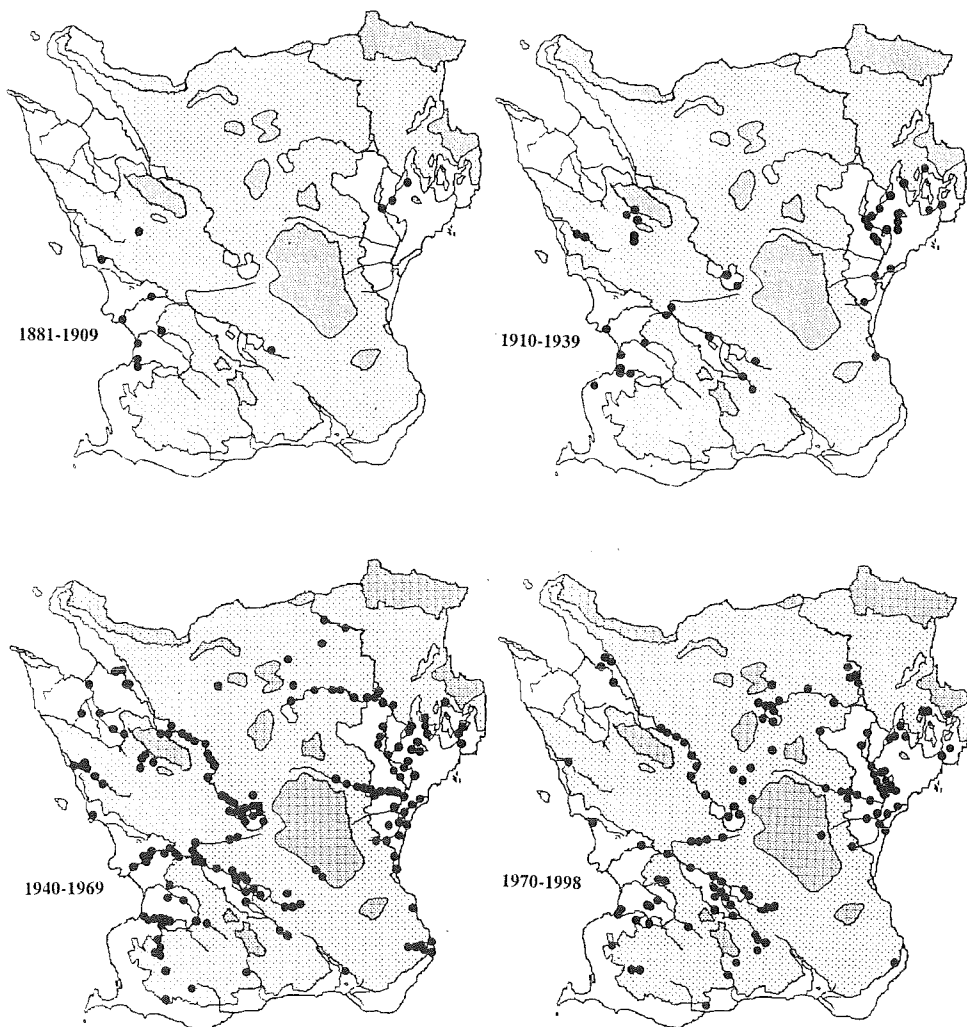
Vattenpest är hemmahörande i Nordamerika och påträffades i Europa för första gången 1836 på Irland dit den oavsiktligt blivit införd med andra, ädlare vattenväxter (Birger 1909). Första uppgift om vildväxande vattenpest i Sverige är från 1873 då den påträffades i en bäck vid Skara (Hylander 1970). Antagligen hade den kommit dit som förpackningsmaterial från Tyskland (Birger 1909). Dock hade arten redan några år tidigare odlats i Göteborg och Uppsala (Birger 1909). Första fyndet i Skåne gjordes i Alnarp 1881 men det är okänt om arten var medvetet eller oavsiktligt införd dit. Redan ett par årtionden senare hade vattenpesten emellertid påträffats på drygt 10 lokaler. I några fall var den säkert inplanterad av botanister men den hade även fått naturlig spridning i Helgeåns vattensystem (fr. o. m. 1903) och Kävlingeåns vattensystem (fr. o. m. 1908). Åtminstone i Mellansverige ställde vattenpesten till en början till med ordentliga problem. Den proppade fullständigt igen såväl sjöar som kanaler och älvar och blev ett allvarligt hinder för både sjöfarten och timmerflottningen varför oron var stor för att invasionen skulle få betydande ekonomiska konsekvenser. Efter några årtionden av kraftig tillväxt på en lokal tycktes dock artens konkurrensförmåga minska, så trots att spridningen till nya lokaler fortsatte uteblev de befarade dramatiska konsekvenserna på vattendragen och samhällsekonomin (Birger 1909). I Skåne skedde spridningen i ganska maklig takt och efter 1950 tycks ökningen ha avstannat. Framst är det i de stora åsystemen som vattenpest fått fotfäste, även om den av och till bildar massbestånd även i smådammar.

Endast honplantan av vattenpest förekommer i Sverige och all spridning är således vegetativ. De långa revorna, som ofta lossnar från botten fram på sommaren, bryts lätt sönder och småbitarna följer med strömmen eller transporteras av fåglar, båtar, fiskedon, muddringsmaskiner etc.

I dagens Skåne påträffas vattenpest främst i eutrofa åar, mer sällan i grävda dammar eller sjöar. Enligt Ellenberg m. fl. (1991) är vattenpest relativt krävande på högt pH och god kvävetillgång. Detta stämmer väl med förekomststället i Skåne och det är välkänt att vattenpest klarar, eller t. o. m. gynnas, i starkt förorenade vatten.

Figur 9. Antal skånska socknar med fynd av vattenpest under olika decennier.

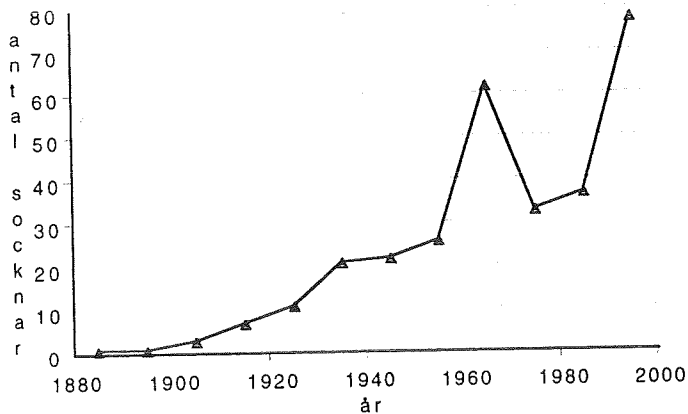

Figur 10 . Fynd av vattenpest
under olika tidsperioder

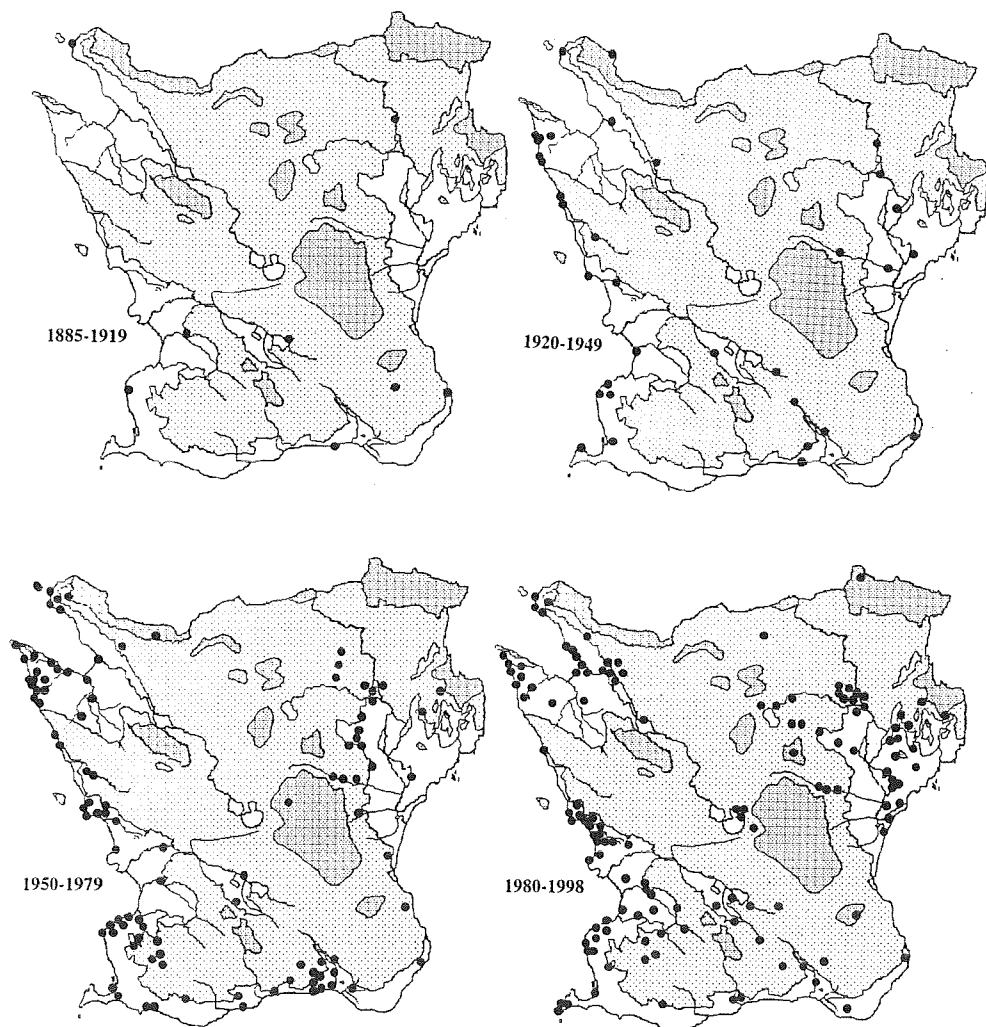
Gängel och hårgängel, *Galinsoga ciliata* och *G. quadriradiata*

Båda våra gängelarter härstammar från Sydamerika. Gängel kom till Sverige 1872 (Hylander 1970) och till Skåne 1885 då den samlades i Ystad i ett potatisland vid Kolerakyrkogården. Hårgängel däremot kom till Skåne först 1924 då den blev funnen i Brunnby. För båda arterna gäller dels att de åtminstone delvis tycks ha kommit in med sättpotatis, dels att den fortsatta spridningen främst skett med plantmaterial och trädgårdsprodukter. Båda arterna har fått kraftigt ökad spridning under de senaste årtiondena men utbredningarna i Skåne är fortfarande ojämna. Spridningsbilderna visar på tydliga, om än olika, spridningscentra för de båda arterna.

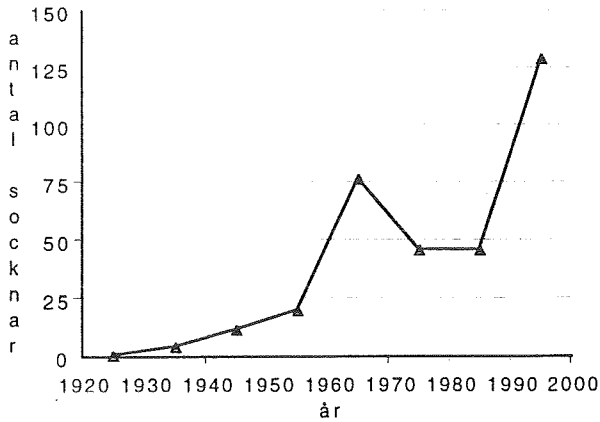
Gänglarna är ettåriga ogräs och sprids med millimeterstora frön. Idag är båda arterna hårt knutna till trädgårdsmiljöer och grönsaksodlingar (särskilt i växthus) och som trädgårdsogräs kan de vara mycket besvärliga. Mer sällan påträffas de på ruderatmark och i konventionellt brukade åkrar. Båda arterna utvecklas sent på året och är sannolikt beroende av god tillgång på såväl ljus som näring.

Figur 11. Antal skånska socknar med fynd av gängel under olika decennier.

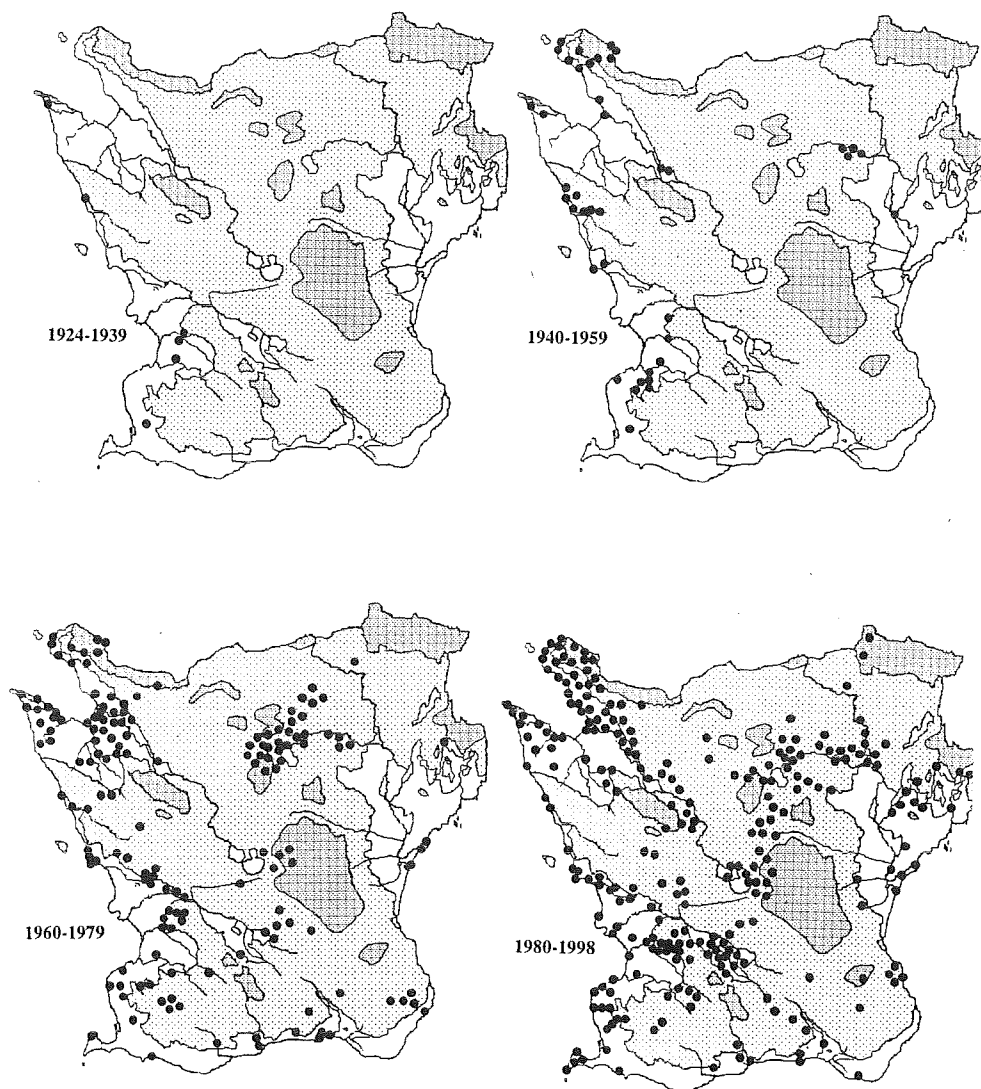
Figur 12. Fynd av gängel i Skåne under olika tidsperioder.

Figur 13. Antal skånska socknar med fynd av hårgängel under olika decennier.

Citerad litteratur

- Birger, S. 1909: Om förekomsten i Sverige af *Elodea canadensis* L. C. Rich. och *Matricaria discoidea* DC. *Arkiv för Botanik* 9:7
- Ellenberg H., Weber, H. E., Düll, R., Wirth, V. Werner, W. & Paulissen, D. 1991: Zeigwerte von Pflanzen in Mitteleuropa. *Scripta Geobotanica* 8. Göttingen.
- Hultén, E. & Fries, E. 1986: *Atlas of North European Vascular Plants I-III*. Königsterin.
- Hylander, N. 1970: *Prima loca plantarum vascularium sueciae*. (supplement till *Svensk Bot. Tidskr.* 64).
- Jalas, J., Suominen J., Lampinen R. 1972-1996: *Atlas Florae Europea* I - XI. Helsinki.
- Tyler, T. & Olsson K.-A. 1997: Förändringar i Skånes flora under perioden 1938-1996 - statistisk analys av resultat från två inventeringar. *Svensk Bot. Tidskr.* 91: 143-85.
- Witte, H. 1909: *Alyssum calycinum* L., en i Sverige genom utländskt vallfrö spridd art. *Svensk Bot. Tidskr.* 3: 337-381.

Figur 14. Fynd av hårgängel i Skåne under olika tidsperioder.

Mjältbräken, *Asplenium ceterach*, ny för Skåne

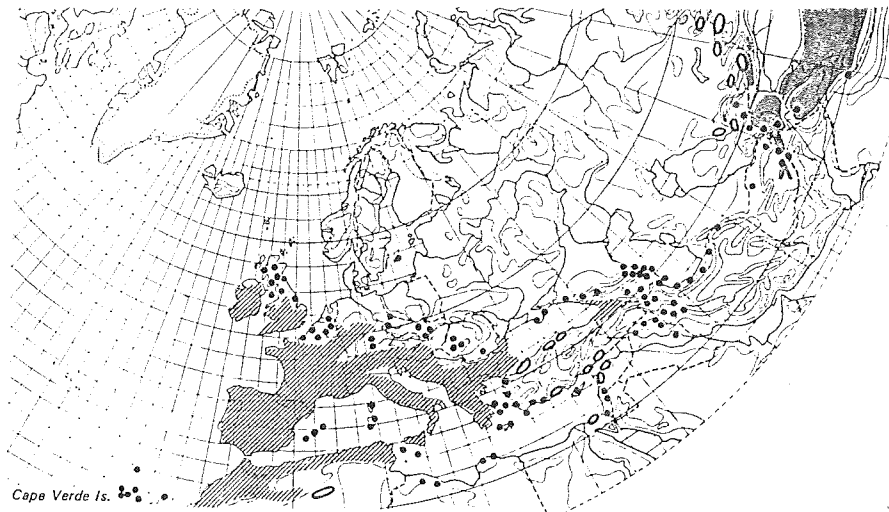
Kjell-Arne Olsson

En dag i augusti ringde en amatörbotanist, med sommarbostad på Österlen, och berättade att han hade en märklig ormbunke invid en upplagd stenmur på sin tomt. Han hade upptäckt den för något år sedan, men först nu, efter en resa till medelhavsområdet, förstod han att det måste vara mjältbräken han hade växande på sitt sommarställe. Någon dag senare åkte jag dit, och mycket riktigt, strax under muren invid en liten kalksten satt ett litet exemplar av mjältbräken, mycket mindre än de individ jag såg för några år sedan i den välkända kalkstenskrevan på Grogarnsberget på Gotland. En närmare undersökning visar att det nog rör sig om två individ; några centimeter från den "stora" sitter en mycket liten och fåbladig rosett. Min värd kan inte ge någon förklaring till hur växten kan ha hamnat på hans tomt. I varje fall kan förekomsten inte vara äldre än tio år. Så länge sedan är det som han lade upp den knappt meterhöga muren med sten från tomt.

En novemberdag återvänder jag till platsen. Utsikten över Hanöbukten är hänförande när morgondimman lättat och solen står lågt över havet. Mjältbräkenplantorna är emellertid inte lika praktfulla. De flesta bladen är stympade; kanske har något djur varit framme och knipsat av dem. I huvudrosetten är bara ett av de 4-5 bladen oskadat och detta är endast någon centimeter långt. Vegetationen kring den lilla ormbunken är nu nedvissnad men det går ännu att identifiera arter som trift *Armeria maritima*, backtimjan *Thymus serpyllum*, harmynta *Satureja acinos*, gulmåra *Galium verum*, sandstarr *Carex arenaria* och vårtåtel *Aira praecox* men även kulturspridda växter som silverarv *Cerastium tomentosum* och vit fetknopp *Sedum album*. På naturtomten i övrigt finns många torrmarksarter som är vanliga i trakten t ex backnejlika *Dianthus deltoides*, sandnejlika *D. arenarium*, bockrot *Pimpinella saxifraga*, blodnäva *Geranium sanguineum*, blåeld *Echium vulgare* och blåmunkar *Jasione montana*.

Växten beskrivs i ArtDatabankens artfaktablad som följer: "Mjältbräken är en liten ormbunke med kort, upprätt jordstam och bladrossett av 5-10 cm långa och 1-2 cm breda, djupt parflikiga blad. Bladflikarna är helbräddade och breda och oftast alternerande. Bladens ovansidor är kala och rent gröna, medan dess kanter och undersidor liksom bladskäften är tätt fjälliga, vilket ger ett silvervitt eller ljust brunt färgintryck. Bladen är vintergröna och vissnar under sin andra vinter. På grund av sin speciella anatomi har de förmåga att rulla ihop sig i torra (och i viss mån även i kyla) och klarar därmed nästan total uttorkning. Spörgömmena sitter på undersidan av bladen i avlånga samlingar, täckta av de täta fjällen, vilka därigenom fungerar som svepefjäll (indusium). Sporena mognar på sensommaren, men ibland kan en ny omgång sporangier utvecklas under senhösten och ge mogna sporer följande vår. Mjältbräken liknar ingen annan svensk ormbunke." Jonsell 1993.

Mjältbräken har sin huvudutbredning i medelhavsområdet och når norrut till Brittiska öarna och mellersta Tyskland. 1949 blev den överraskande funnen som ny för Norden på Grogarnsberget i Östergarns socken på Gotland. Upptäcktsåret fanns drygt tjugo individ i en klippshylla samt några få ex på ett klippblock i närheten. Alltsedan dess har antalet individ av mjältbräken kontinuerligt minskat och 1996 kunde endast fyra exemplar räknas in.

Mjältbräken, *Asplenium ceterach*, utbredning i Europa enl. Hultén 1986

Det antas att den gotländska populationen av mjältbräken är ett resultat av långspridning med luftburna sporer. Kanske har den kommit till Skåne på samma sätt. I vart fall är det utan tvekan frågan om en nyetablering. Dagsläget ser dessvärre inte alltför ljus ut för denna nya skånska art då exemplaren är små och illa medfarna. Låt oss bara hoppas att plantorna har livskraft nog att återhämta sig så att mjältbräken blir en ständig medlem i den skånska floran.

Litteratur

- Hultén, E. & Fries, M. 1986: *Atlas of North European Vascular Plants*.
 Jonsell, L. 1993: *Asplenium ceterach*, mjältbräken, i Aronsson, M. (red.) 1999: *Rödlistade kärlväxter i Sverige - Artfakta*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
 Nilsson, Ö. & Gustafsson, L.-Å. 1976: Projekt Linné rapporter 1-13. *Svensk Bot. Tidskr.* 70: 169.
 Petersson, J. 1998: Hotade växter på Gotland. Del 1: Försvunna och akut hotade arter. *RINDI, nr 1*: 12-13

Floran på Pepparholm

Bengt Örneberg

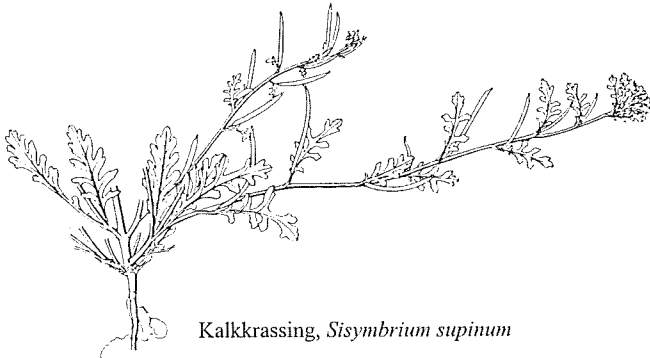
Ett led i den fasta förbindelsen över Öresund är den nya ön Pepparholm, belägen strax söder om Saltholm. Ön är något över 4 km lång och 500 m bred. Man började 1994 med att anlägga en vall utmed öns tänkta omkrets. Vallens slöts 1996 och därefter har man deponerat 7 miljoner m³ muddermassor från Öresund. Ön består av återvinningsmassor från utgrävning för tunnel, bropelare och den nya Flintrännen.

Pepparholm blev färdig 1998, men fortfarande pågår stora förflyttningar av material och färdigställande av körbanor för tåg och bil, varför största delen fortfarande saknar vegetation och mest liknar en öken.

Jag tyckte det skulle vara intressant att följa växternas invandring och ville därför göra en inventering innan förbindelsen tas i bruk och därefter följa växternas kolonisering av ön. Öresundskonsortiet var positivt till idén och ställde välvilligt upp både med transport och eskort. Tack för detta och tack även till Marie Bosund, min kontaktperson, och Leif-Göran Persson, vår trevliga guide, som dessutom kunde en del botanik.

Jag och min inventeringskamrat Sven-Eric Johansson startade den 21/7 1999 vår florainventering från arbetshamnen i östra delen av Pepparholm, följde norra kanten västerut, över tunnelnedfarten mot Amager och sedan tillbaka till utgångspunkten utmed södra kanten. De flesta växterna hittade vi utmed norra sidan, som är mest stabiliserad. Stora partier mitt på ön och även på sydsidan är ännu obefolkade av växter. Det skall bli roligt att se hur länge det dröjer innan det gråa blir grönt.

Vår artlista blev något längre än jag trott men innehöll mest arter, som man kunde vänta sig. Några oväntade fynd gjorde vi. Först ett par små plantor av kalkkrassing *Sisymbrium supinum*. Denna Ölands-Gotlandsväxt sågs första gången i Skåne på Lernacken vid en exkursion 1981. Den finns också rikligt i Limhamns kalkbrott. Vad jag vet är den inte sedd i Danmark och utgör kanske ett av de första inslagen i den kommande svensk-danska integrationen.

Kalkkrassing, *Sisymbrium supinum*

Helt oväntat fick vi se ett par stora, fina exemplar av kålsenap *Erucastrum gallicum*. Enligt danska floran är den införd och sällsynt. I Sverige har den varit mest känd från Tåkerns stränder men har också vuxit bl. a. vid hamnen i Klagshamn. Tyvärr är det snart 10 år sedan den försvann i Klagshamn, och det var därför ett kärt återseende av en gammal vän, när vi mötte den på Pepparholm. Ett annat fynd, som vi inte hade räknat med, var välsk krassing *Cardaria draba*.

Det skall bli spännande att följa utvecklingen av floran på Pepparholm och kanske möta nya oväntade invandrare!

Artlista för Pepparholm

Equisetum arvense, åkerfräken
Salix sp., salix-art
Urtica dioica var. *dioica*, brännässla
Polygonum aviculare ssp. *aviculare*, stor trampört
P. aviculare ssp. *neglectum*, smal trampört
P. aviculare ssp. *rurivagum*, spetstrampört
P. persicaria, åkerpilört
Rumex acetosella, bergsyrta
R. crispus, krusskräppa
R. obtusifolius ssp. *obtusifolius*, tandad tomtskräppa
Atriplex littoralis, strandmålla
A. patula, vägmålla
A. prostrata ssp. *prostrata*, spjutmålla
Chenopodium album, svinmålla
C. glaucum, blåmålla
C. rubrum, rödmålla
Suaeda maritima, saltört
Arenaria serpyllifolia var. *serpyllifolia*, sandnarv
Cerastium fontanum var. *vulgare*, hönsarv
Sagina procumbens, krypnarv
Spergularia salina, saltnarv
Ranunculus repens, revsmörblomma
R. sceleratus, tiggarranunkel
Papaver argemone, spikvallmo
P. dubium ssp. *dubium*, rågvallmo
P. rhoeas, kornvallmo
Armoracia rusticana, pepparrot
Brassica napus ssp. *napus*, raps
Cakile maritima ssp. *baltica*, baltisk marviol

Kålsenap, *Erucastrum gallicum*

Capsella bursa-pastoris, lomme
Cardaria draba, välsk krassing
Cochlearia officinalis ssp. *officinalis*, skörbjuggsört
Descurainia sophia, stillfrö
Diplotaxis muralis, mursenap
Erucastrum gallicum, kålsenap
Lepidium latifolium, bitterkrassing
L. ruderale, gatkrassing
Sisymbrium altissimum, hamnsenap
S. officinale, vägsenap

S. supinum, kalkkrassing
Reseda luteola, färgreseda
Ribes nigrum, svarta vinbär
Crataegus sp., hagtors-art
Lotus corniculatus, käringtand
Medicago lupulina, hummelusern
Melilotus alba, vit sötväppling
M. officinalis, äkta sötväppling
Ononis repens, puktörne
Trifolium pratense, rödklöver
T. repens, vitklöver
Vicia cracca, kråkvicker
V. hirsuta, duvvicker
V. angustifolia, sommarvicker
Geranium pusillum, sparvnäva
Malva sylvestris ssp. *sylvestris*, rödmalva
Hypericum perforatum, äkta johannesörtä
Epilobium adenocaulon, amerikansk dunört
E. angustifolium, mjölkört
E. hirsutum, rosendunört
E. montanum, bergdunört
E. tetragonum, kantdunört
Pastinaca sativa, palsternacka
Galium aparine, snärjmåra
Echium vulgare, blåeld
Lamium purpureum, rödplister
Lycopersicon esculentum, tomat
Chaenorrhinum minus, småsporre
Veronica arvensis, fältveronika
Plantago lanceolata, svartkämpar
P. major ssp. *intermedia*, åkergroblad
P. major ssp. *major*, gårdsgroblad
Sambucus nigra, fläder
Artemisia maritima, strandmalört
A. vulgaris var. *vulgaris*, gråbo
Bellis perennis, tusensköna

Centaurea jacea, rödklint
Chamomilla recutita, kamomill
C. suaveolens, gatkamomill
Cirsium arvense, åkertistel
C. vulgare, vägtistel
Conyza canadensis, kanadabinka
Hieracium pilosella, gråfibbla
Lactuca serriola, taggsallat
Lapsana communis, harkål
Leontodon autumnalis, höstfibbla
Matricaria maritima, kustbaldersbrå
M. perforata, baldersbrå
Senecio vernalis, vårkorsört
S. viscosus, klibbkorsört
S. vulgaris, korsört
Sonchus arvensis var. *arvensis*, åkermolke
S. oleraceus, kålmolke
Tanacetum vulgare f. *vulgare*, renfana
Taraxacum sp., maskros-art
Tragopogon pratensis, ängshaverrot
Tussilago farfara, hästhov
Carex otrubae, blankstarr
Agrostis gigantea, storven
A. stolonifera, krypven
Calamagrostis epigejos, berggrör
Elymus repens ssp. *repens*, kvickrot
Festuca arundinacea ssp. *arundinacea*, rörsvingel
Holcus lanatus, luddtåtel
Lolium perenne, engelskt rajgräs
Phragmites australis, vass
Poa annua, vitgröe
P. compressa, berggröe
P. pratensis, ängsgröe
Puccinellia distans, grått saltgräs

Litteratur

- Hansen, K. m. fl. 1981: *Dansk feltflora*.
 Kraft, J. 1987: *Falsterbohalvöns flora*, Lund.
 Wigforss, M. & Johansson, J. T. 1982:
 Kalkkrassing vid Lernacken i Skåne, *Svensk
 Bot. Tidskr.* 76:46

Floran i södra Öresunds skärgård

Bengt Örneberg

För att få en aktuell redovisning av floran i södra Öresunds "skärgård" har Måkläppen inventerats 10/8 1996 (LBF 1996:3) och Eskilstorps holmar 1/7 1997 (LBF 1997:3). I år har resterande övärld: Dynan och Näsholmarna genomsökts.

Ön Dynan, 1,5 kilometer söder om Klagshamns udde och cirka 700 meter västerut från stranden vid Sjötorp är den nordligaste i en serie öar från Hammars näs till Klagshamn. Dynan är 250 x 100 meter, ganska låg men med en högre sandvall på västsidan.

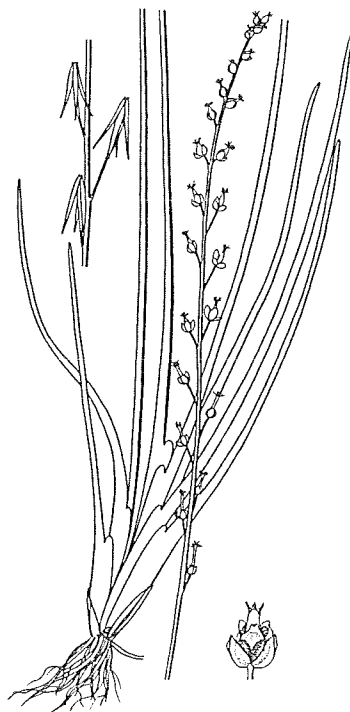
Dynan har inventerats ett flertal gånger sedan 1930-talet, men någon noggrann inventering tycks inte ha gjorts efter John Krafts och mitt besök där 30/8 1984.

Den 13/7 1999 vadade jag i sällskap med Sven-Eric Johansson ut till Dynan i bra väder och vattenstånd - ca 10 centimeter som är under medelvattenståndet. Vi startade med att inventera oss runt ön. Efter matrast gick vi runt igen och sedan gjordes små extra kontroller på de ställen som misstänktes kunna gömma ytterligare arter.

Vissa delar, speciellt i öster och norr, är täckta av bladvass. Större delen har relativt högväxt vegetation med mällor, kvickrot, åkertistel och kråkvicker. Några kraftiga bestånd av vresros finns i den norra delen. Rödtoppa och strandmalört finns rikligt. Ett stort, låglänt område i mitten av ön är nästan kalt, ibland vattenfyllt, och omges av saltört, glasört, saltnarv och havsnarv. Revigt saltgräs finns både här och vid den låga, östra stranden, där inte bladvassen härskar.

Vi fann cirka 80 arter (varav 11 nya) vilket är det högsta hittills trots igenväxning med bl a bladvass, kvickrot och vresros.

Alla tidigare inventerare: Nils Dahlbeck 1938 (28 arter), Otto Gertx 2 gånger 1946 (76 arter), Jan Ericsson 1965-66 (75 arter) och John Kraft 1984 (51 arter) har rapporterat havssälting *Triglochin maritimum*. Denna kunde vi inte finna. Däremot fann jag till min stora överraskning kärrsälting *Triglochin palustris* bland saltört och glasört. Strandnål *Bupleurum tenuissimum* var endast sedd av Ericsson, men återfanns nu.

Kärrsälting, *Triglochin palustris*

För kontroll vadade jag åter ut till Dynan 10/9 1999. Ingen havssälting stor att finna. Däremot hade strandnålen hunnit långt. Nästan alla exemplar hade frukter, endast någon enstaka blommande fortfarande. Flikmållorna var kraftiga och intensivt rödfärgade liksom saltörten.

Gertz skriver att ön ej betas, men av artlistan framgår att vegetationen måste ha sett ut på ett annat sätt än nu. Både Gertz och Dahlbeck nämner marrisp *Limonium vulgare* och ormax *Parapholis strigosa*, något som verkar otänkbart i dag. Dahlbeck säger inte något om bete, men vid hans besök kan det inte ha gått lång tid sedan betet upphörde. Arter, som vi inte kunde finna, var t ex glesstarr *Carex distans*, segstarr *C. extensa* och ekorrkorn *Hordeum jubatum*. En Iris-art sågs 1946 av Gertz. Vilken? Han har också rapporterat *Iris* sp. från Måkläppen. Man undrar med John Kraft vem som såg dansk iris *Iris spuria* först i Sverige...

Risk finns att bladvass och vresros breder ut sig över Dynan allt mer. Gässens bete räcker inte och man skulle önska besök av de kor, som John Kraft fotograferade vid Näsholmarna 1985.

Näsholmarna är till skillnad från de övriga öarna betade av kor och vegetationen är därför inte så hög. Tre större och ett antal små öar finns och alla är låglänta. Det mesta kan översvämmas vid högvatten.

Såväl Måkläppen som Eskilstorps holmar och Dynan har inventerats flera gånger under 1900-talet, men Näsholmarna har jag inte sett någon floraredovisning från förutom John Krafts rapport om vårt besök där 13/8 1984.

Floran 1999 liknar den år 1984 och verkar nästan oförändrad. 1984 sågs 58 arter; i år fann jag 62. Bland arter, som sågs 1984 men inte kunde återfinnas nu, finns skörbjuggsört, havssälting och ängsull. Däremot sågs strandvial, kustarun, kamomill, gulsporre, strandkämpar och fint blommande strandnål.

Så länge betet fortsätter och vattenståndet i havet inte drastiskt förändras, tycks läget vara stabilt och vegetationen får möjlighet att behålla sin karaktär.

Strandnål, *Bupleurum tenuissimum*

Tabell över växter funna på Dynan och Näsholmarna

Dynan: D = Dahlbeck 1938, G = Gertz 1946, E = Ericsson 1965-66, K= Kraft 1984,
Ö = Örneberg 1999

Näsholmarna: K = Kraft 1984, Ö = Örneberg 1999

Art	Dynan					Näsholmarna	
	D	G	E	K	Ö	K	Ö
<i>Fallopia convolvulus</i> , åkerbind	-	-	-	-	+		
<i>Polygonum aviculare</i> ssp. <i>aviculare</i> , stor trampört	-	+	+	+	+	+	+
<i>P. lapathifolium</i> ssp. <i>pallidum</i> , pilört	-	-	-	-	+	-	+
<i>P. persicaria</i> , åkerpilört	-	-	-	-	+		
<i>Rumex crispus</i> , krusskräppa	-	+	+	+	+		
<i>Atriplex littoralis</i> , strandmålla	+	+	+	+	+	+	+
<i>A. longipes</i> ssp. <i>longipes</i> , skaftmålla	-	-	-	+	+	+	+
<i>A. patula</i> , vågmålla	-	+	+	-	+	+	+
<i>A. prostrata</i> ssp. <i>caloteca</i> , flikmålla	-	+	+	-	+	-	+
<i>A. prostrata</i> ssp. <i>prostrata</i> , spjutmålla	+	+	+	+	+	+	+
<i>Beta vulgaris</i> ssp. <i>maritima</i> , strandbeta	-	+	-	-	-	+	+
<i>Chenopodium album</i> coll, svinmålla coll.							
<i>C. glaucum</i> , blåmålla	-	-	-	+	+	-	+
<i>C. rubrum</i> , rödmålla	-	-	-	+	-		
<i>Halimione pedunculata</i> , saltmålla						+	+
<i>Salicornia europaea</i> , glasört	+	+	+	+	+	+	+
<i>Salsola kali</i> , sodaört	-	+	-	-	+	+	+
<i>Suaeda maritima</i> , saltört	-	+	+	+	+	+	+
<i>Arenaria serpyllifolia</i> , sandnarv	-	+	-	-	-		
<i>Cerastium fontanum</i> , hönsarv	-	+	+	-	+		
<i>C. semidecandrum</i> , vårarv	-	+	-	-	+	-	+
<i>Honkenya peploides</i> , saltarv	-	+	+	+	+	+	+
<i>Silene latifolia</i> , vitblåra						+	+
<i>Spergularia maritima</i> , havsnarv	-	-	+	-	+	-	+
<i>S. salina</i> , saltnarv	+	+	+	+	+	+	+
<i>Stellaria graminea</i> , grässtjärnblomma	-	+	+	-	-	+	+
<i>Ranunculus repens</i> , revsmörblomma	-	-	-	+	-		
<i>R. sceleratus</i> , tiggarranunkel	-	-	-	-	+	+	+
<i>Papaver argemone</i> , spikvallmo	-	+	+	-	-		
<i>P. dubium</i> ssp. <i>dubium</i> , rågvallmo	-	-	+	-	+		
<i>Brassica napus</i> ssp. <i>oleifera</i> , raps	-	-	+	-	-		
<i>Cakile maritima</i> ssp. <i>baltica</i> , baltisk marviol	-	+	+	+	+	+	+
<i>Capsella bursa-pastoris</i> , lomme	-	+	+	+	+	+	-
<i>Cochlearia danica</i> , dansk skörbjuggsört	-	+	+	+	+	+	-
<i>C. officinalis</i> ssp. <i>anglica</i> , engelsk skörbjuggsört	-	-	-	+	-		
<i>C. officinalis</i> ssp. <i>officinalis</i> , skörbjuggsört	-	+	+	+	+	+	-
<i>Lepidium latifolium</i> , bitterkrassing	-	+	+	+	+	+	+
<i>Sinapis arvensis</i> , åkersenap	-	-	+	-	-		
<i>Sedum acre</i> , gul fetknopp	+	+	+	+	+	-	+
<i>Potentilla anserina</i> , gåsört	-	+	+	+	+	+	+
<i>P. reptans</i> , revfingerört	-	+	+	+	+	+	-
<i>Rosa rugosa</i> , vresros	-	+	+	+	+		
<i>Lathyrus japonicus</i> , strandvial	+	+	+	+	+	-	+
<i>L. pratensis</i> , gulvial	-	+	-	-	-		
<i>Lotus corniculatus</i> , kåringtand	-	-	-	+	+		
<i>L. tenuis</i> , smal kåringtand	-	+	+	+	+	+	+
<i>Trifolium arvense</i> , harklöver	-	+	+	+	+	+	+
<i>T. campestre</i> , jordklöver							
<i>T. fragiferum</i> , smultronklöver	+	+	-	+	+	+	+
<i>T. repens</i> , vitklöver	+	+	+	-	+	+	+
<i>Vicia cracca</i> , kråkvicker	+	+	+	+	+	+	+
<i>Erodium cicutarium</i> , skatnäva	-	-	+	-	+		

Art	Dynam					Näsholmarna	
	D	G	E	K	Ö	K	Ö
<i>Geranium molle</i> , mjuknäva						+	-
<i>Viola arvensis</i> , åkerviol	-	+	-	-	-		
<i>Centaurium littorale</i> , kustarun	-	-	+	-	+	-	+
<i>C. pulchellum</i> , dvärgarun						-	+
<i>Bupleurum tenuissimum</i> , strandnål	-	-	+	-	+	-	+
<i>Daucus carota</i> ssp. <i>carota</i> , vildmorot	-	-	+	-	-		
<i>Glaux maritima</i> , strandkrypa	+	+	+	+	+	+	+
<i>Armeria maritima</i> ssp. <i>elongata</i> , backtrift	+	+	+	+	+	+	+
<i>A. maritima</i> ssp. <i>maritima</i> , strandtrift	-	-	-	-	-	-	+
<i>Limonium vulgare</i> , marrisp	+	+	-	-	-		
<i>Galium aparine</i> , snärjmåra	-	+	+	+	+	+	-
<i>G. verum</i> , gulmåra	+	+	+	+	+	+	+
<i>Galeopsis tetrahit</i> , pipdån	-	+	+	+	+	+	-
<i>Solanum dulcamara</i> , besksöta	-	-	-	-	+		
<i>S. nigrum</i> , nattskatta	-	-	-	-	+		
<i>Linaria vulgaris</i> , gulsporre	-	-	+	+	+	-	+
<i>Odontites vulgaris</i> , rödtoppa	-	+	+	+	+	+	+
<i>Plantago coronopus</i> , strandkämpar						-	+
<i>P. lanceolata</i> , svartkämpar	-	-	+	-	-		
<i>P. maritima</i> , gulkämpar	+	+	+	+	+	+	+
<i>Valeriana locusta</i> , värklynn	-	+	-	-	-		
<i>Achillea millefolium</i> , röllika	-	+	+	+	+	+	+
<i>A. ptarmica</i> , nysört	-	-	-	+	+	+	-
<i>Artemisia maritima</i> , strandmalört	+	+	+	+	+	+	+
<i>A. vulgaris</i> , gråbo	-	-	+	+	+	+	+
<i>Aster tripolium</i> , strandaster	+	+	+	+	+	+	+
<i>Carduus crispus</i> , krustistel	-	+	-	-	-		
<i>Centaurea cyanus</i> , blåklint	-	-	+	-	-		
<i>Chamomilla recutita</i> , kamomill						-	+
<i>Cirsium arvense</i> , åkertistel	-	+	+	+	+	+	+
<i>C. vulgare</i> , vägtistel	-	+	+	-	+	-	+
<i>Helianthus annuus</i> , solros	-	-	-	-	+		
<i>Leontodon autumnalis</i> , höstfibbla	+	+	+	+	-	+	+
<i>Matricaria perforata</i> , baldersbrå	-	-	-	-	+	-	+
<i>M. maritima</i> , kustbaldersbrå	-	+	+	+	+	+	+
<i>Senecio viscosus</i> , klibbkorsört	-	-	-	+	+	+	+
<i>S. vulgare</i> , korsört	-	+	+	-	-		
<i>Sonchus arvensis</i> var. <i>arvensis</i> , åkermolke	-	-	-	+	+	+	+
<i>Tanacetum vulgare</i> , renfana	-	-	-	-	+		
<i>Taraxacum</i> sp., maskros-art	+	+	+	+	-	+	-
<i>Tragopogon pratensis</i> , ängshaverrot	-	-	-	-	+		
<i>Allium vineale</i> , sandlök	-	-	+	-	+		
<i>Iris</i> sp, iris-art	-	+	-	-	-		
<i>Triglochin maritimum</i> , havssälting	+	+	+	+	-	+	-
<i>T. palustris</i> , kärrsälting	-	-	-	-	+		
<i>Ruppia cirrhosa</i> , skruvning	-	-	-	-	+		
<i>Zannichellia palustris</i> , hårsäv	-	-	-	-	+		
<i>Juncus bufonius</i> , vägtåg	-	-	+	+	+		
<i>J. compressus</i> , stubbtåg	-	-	-	+	+		
<i>J. gerardii</i> , salttåg	+	+	+	+	+	+	+
<i>J. ranarius</i> , grodtåg	-	-	-	-	+		
<i>Bolboschoenus maritimus</i> , havssäv	+	+	+	+	+	+	+
<i>Carex distans</i> , glesstarr	+	+	-	-	-		
<i>C. extensa</i> , segstarr	+	+	-	-	-		
<i>Eriophorum angustifolium</i> , ängsull						+	-
<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i> , blåsäv	-	-	+	-	-		
<i>Agrostis gigantea</i> , storven	-	-	+	-	+		
<i>A. stolonifera</i> , krypven	+	+	+	+	+	+	+
<i>Ammophila arenaria</i> , sandrör	-	+	-	-	+		

Art	Dyanan					Näsholmarna	
	D	G	E	K	Ö	K	Ö
<i>A. arenaria</i> x <i>Calamagrostis epigejos</i> , östersjörör	-	+	-	-	+		
<i>Arrhenatherum elatius</i> , knyllhavre	-	+	+	-	+	+	-
<i>Bromus hordeaceus</i> ssp. <i>hordeaceus</i> , luddlosta	+	+	+	-	-		
<i>Bromus hordeaceus</i> ssp. <i>thominii</i> , strandlosta	-	+	-	-	-		
<i>Elymus farctus</i> , strandkvickrot	-	-	-	-	+		
<i>E. farctus</i> x <i>repens</i> , strandkvickrot x kvickrot	-	-	-	-	+		
<i>Elymus repens</i> , kvickrot	+	+	+	+	+	+	+
<i>Festuca arundinacea</i> ssp. <i>arundinacea</i> , rörsvingel	-	+	-	+	+	-	+
<i>F. pratensis</i> , ängssvingel	-	+	-	-	-		
<i>F. rubra</i> , rödsvingel	+	+	+	+	+	+	+
<i>Hordeum jubatum</i> , ekorkorn	-	-	+	-	-		
<i>H. vulgare</i> , korn	-	-	+	-	-		
<i>Leymus arenarius</i> , strandråg	-	+	+	+	+	+	+
<i>Lolium perenne</i> , engelskt rajgräs	-	-	+	-	-		
<i>Parapholis strigosa</i> , ormax	+	+	-	-	-		
<i>Phragmites australis</i> , vass	-	+	+	+	+	+	+
<i>Poa annua</i> , vitgröe	-	-	+	+	-		
<i>P. pratensis</i> , ängsgröe						+	-
<i>P. pratensis</i> ssp. <i>irrigata</i> , smågröe	-	-	-	+	+		
<i>P. pratensis</i> ssp. <i>pratensis</i> , vanligt ängsgröe	+	+	+	+	+		
<i>Puccinellia capillaris</i> , saltgräs	-	-	-	-	+	+	+
<i>P. distans</i> , grått saltgräs	-	-	-	+	-		
<i>P. maritima</i> , revigt saltgräs	+	+	+	+	+	+	+

Litteratur

- Dahlbeck, N. 1945: Strandwiesen am südöstlichen Örsund. *Acta Phytogeogr. Suec.* 18.
 Gertz, O. 1947: Floran på Öresundsholmen Dyanan i närheten av Klagshamn. *Bot. Notiser* 1947: 94-98.
 Kraft, J. 1987: *Falserbohalvöns flora*. Lund.

Boerstånds på väg?

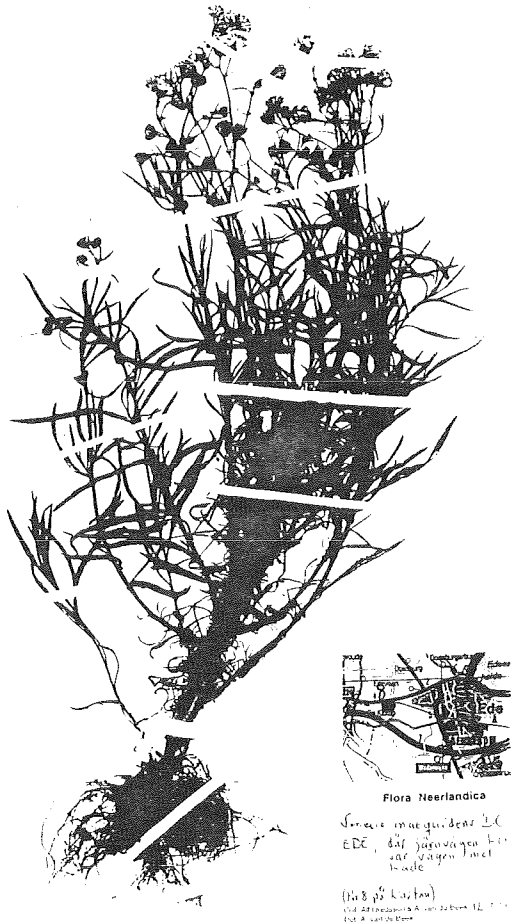
Alf Oredsson

I somras var jag bjuden till Abraham van de Beek, som bor i Veenendaal, Holland för att samla björnbär. Jag trodde att det var vårkorsört *Senecio vernalis*, som blommade överallt i vägkanterna. Nej, det är *Senecio inaequidens* från Sydafrika, svarade Bram. Vid en motorvägsavfart utanför Ede kunde vi stanna och ta den. Då såg jag att boerstånds, till skillnad från vårkorsört, har långa, smala, nästan helt oflikade blad.

Tänkte att kan jag, så kan andra - alltså ta fel! Därför denna påminnelse om en art, som jag tror snart kan förekomma i åtskilliga individ på många fler platser än dem som hittills rapporterats från Skåne (1 ex utmed järnvägen mellan Malmö och Arlov och 2-3 ex på sandig jord vid ett industrispår 1200 m OSO Eslövs kyrka). Växten beskrevs utförligt av Kjell-Arne Olsson i Medlemsbladet 1993:2 och fyndet i Eslöv rapporterades i Medlemsbladet 1994:1. Därefter tycks boerstånds inte ha blivit observerat i Skåne. Första fyndet av boerstånds i Holland gjordes 1939, men arten lyckades inte etablera sig då, utan först efter att den kommit till Liege 1942 började den sprida sig.

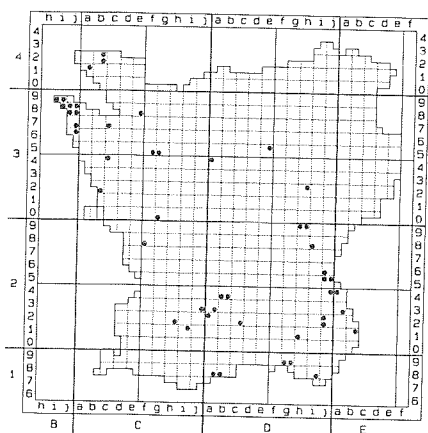
I början blommade arten i Holland inte förrän i augusti, men nu blommar boerstånds redan i maj och kan hålla på till slutet av december. Arten har en god förmåga till självbefruktning. Vid tidig frösättning hinner en ny generation få fotfäste redan samma säsong. Fröna klarar två vintrar, även om temperaturen sjunker till -15°C . Det skriver Ernst under rubriken Invasion, dispersal and ecology of the South African neophyte *Senecio inaequidens* in The Netherlands: From wool alien to railway and road alien i Acta Botanica Neerlandica 47 (1998).

Sedan 1985 har arten ökat mycket snabbt i Holland. Två förklaringar till det är ökande trafik och klimatets förändring.

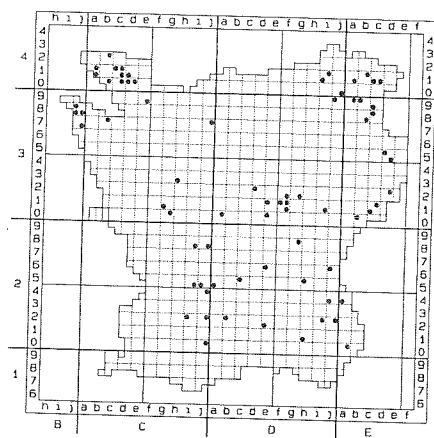

Vart tog den lilla loppstarren vägen? Någon som vet?

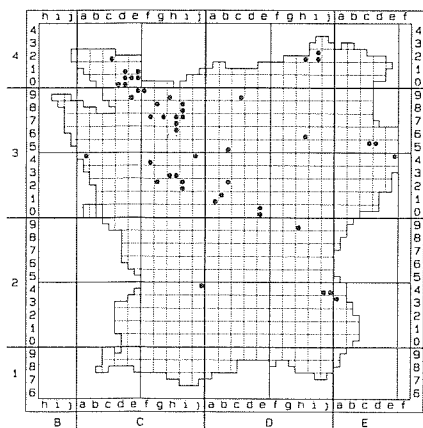
I vårt landskap finns det många växter som är ovanliga och på tillbakagång. Av dessa är statusen för dem som i den nationella rödlistan betraktas som akut hotade eller sårbara väl känd för de flesta genom den årliga floraväktarrapporten. Ur landskapssynvinkel är det emellertid många andra växter som kan betraktas som hotade, inte minst de arter som förefaller gå tillbaka allra mest i Skåne. På de följande sidorna presenteras aktuella utbredningskartor för ett urval arter som minskat starkt under de senaste decennierna. Det är alla växter som i vår floraförändringsstudie beräknades ha minskat med mer än 75 % sedan den förra skåneinventeringen. Känner du till ytterligare aktuella lokaler för dessa växter, så rapportera in dem till Projekt Skånes Flora!

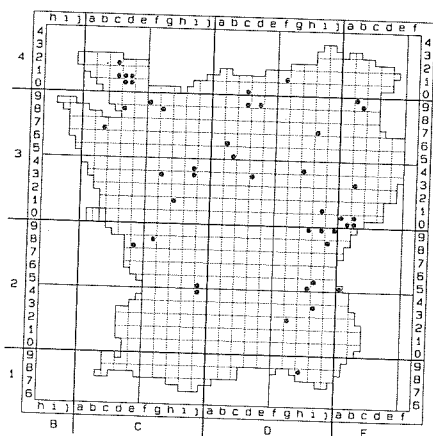
Vittåtel, *Aira caryophylla*

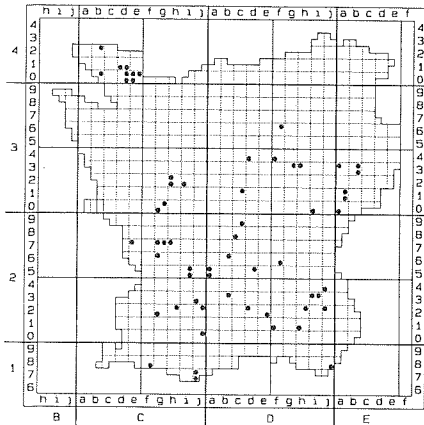
Kattfot, *Antennaria dioica*

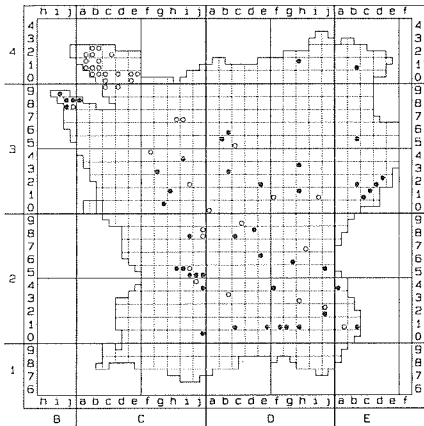
Kambräken, *Blechnum spicant*

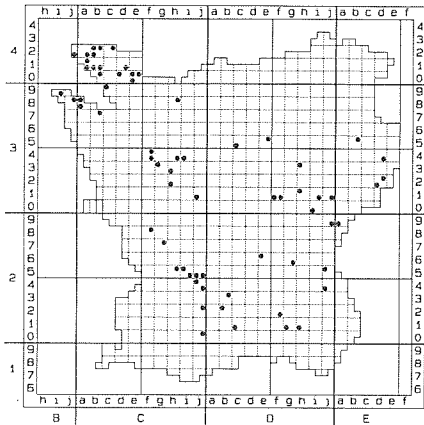
Låsbräken, *Botrychium lunaria*

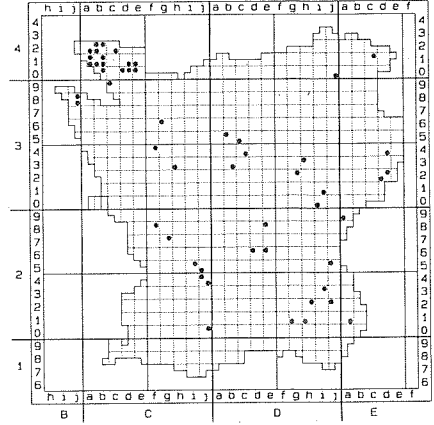
Trindstarr, *Carex diandra*

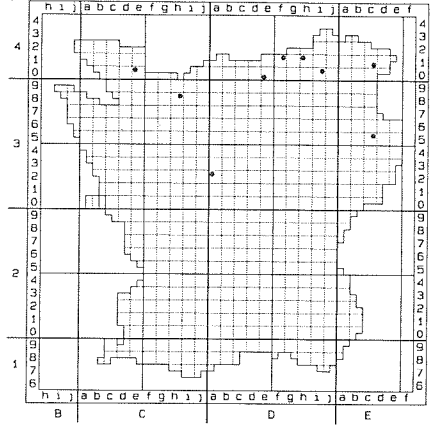
Ängsstarr, *Carex hostiana*

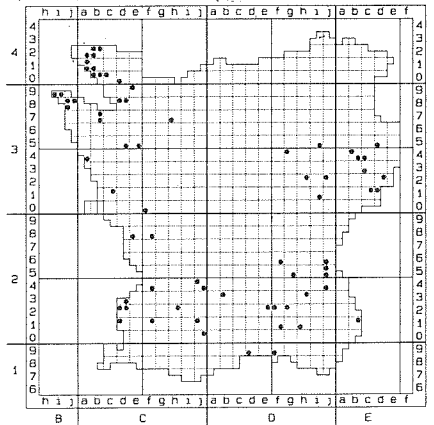
Loppstarr, *Carex pulicaris*

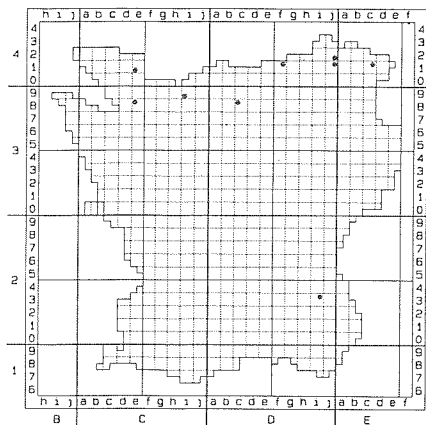
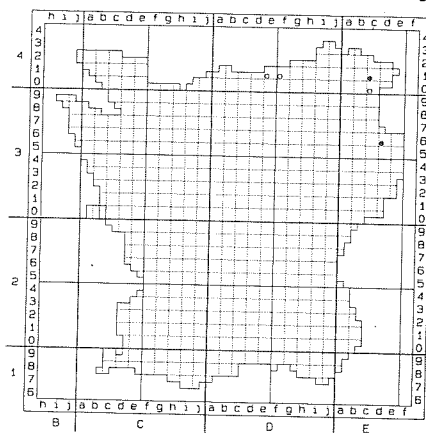
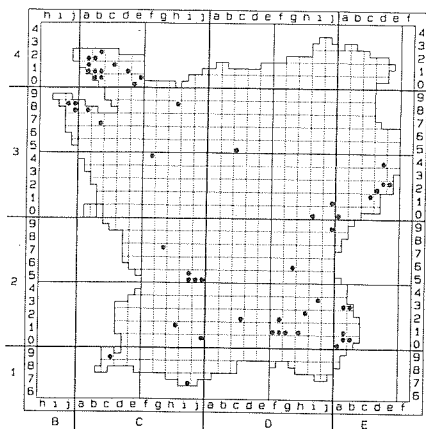
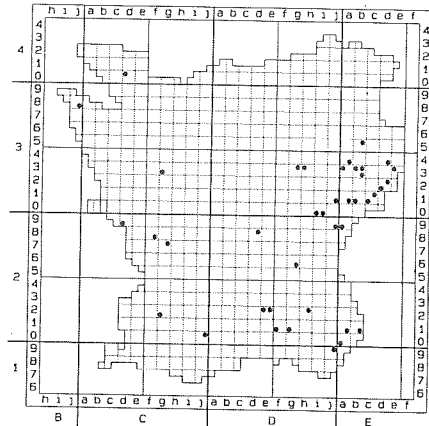
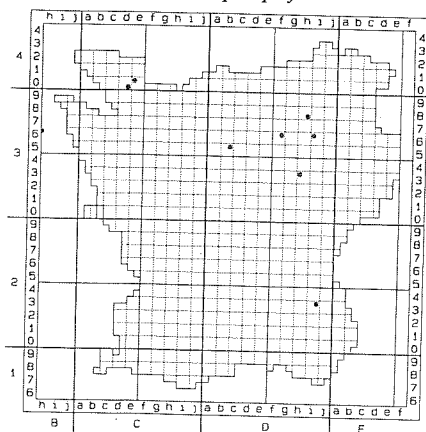
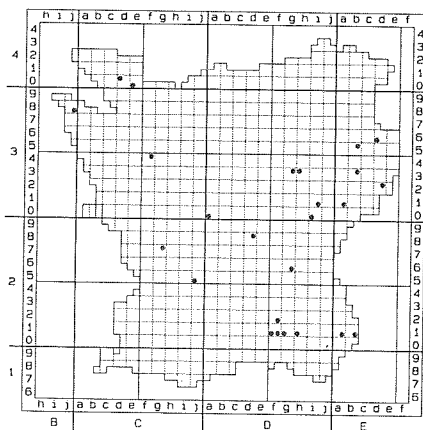
Nälstarr, *Carex dioica*

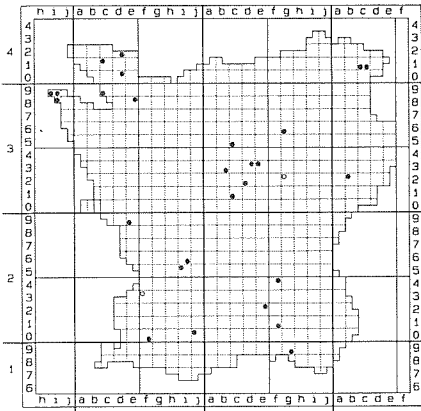

Taggstarr, *Carex pauciflora*

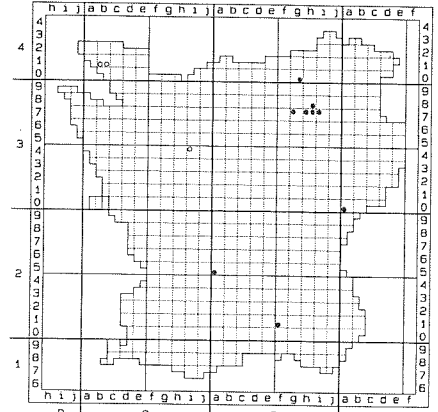

Spätistel, *Carlina vulgaris* ssp. *vulgaris*

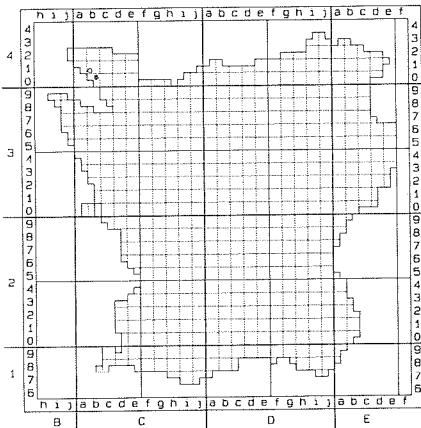
Storsilesår, *Drosera anglica*Dysäv, *Eleocharis multicaulis*Tagelsäv, *Eleocharis quinqueflora*Kärknipprot, *Epipactis palustris*Kärull, *Eriophorum gracile*Gräsull, *Eriophorum latifolium*

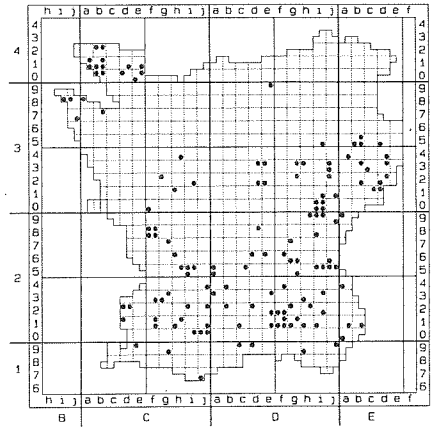
Slätterfibbla, *Hypochoeris maculata*

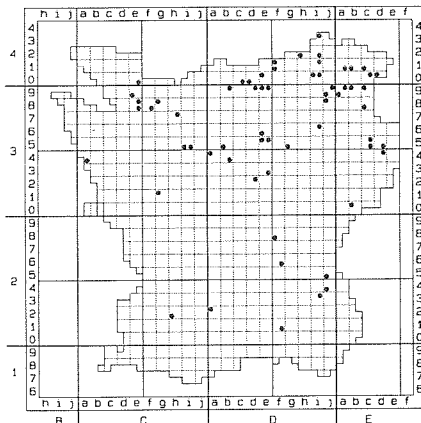
Myrtåg, *Juncus alpinoarticulatus* ssp. *nodulosus*

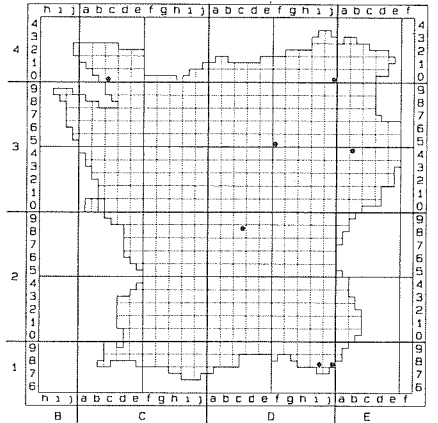
Ljungögontröst, *Euphrasia micrantha*

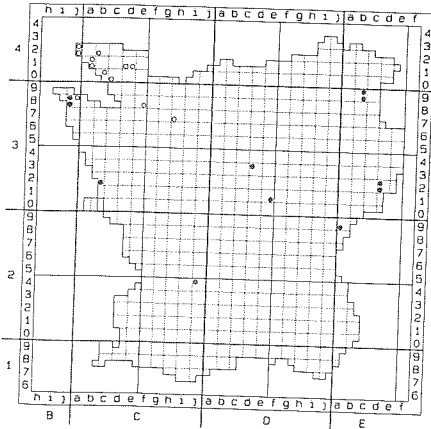
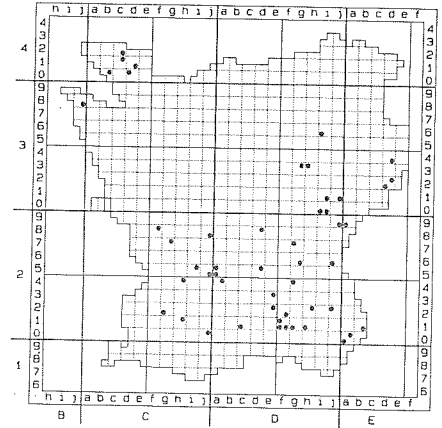
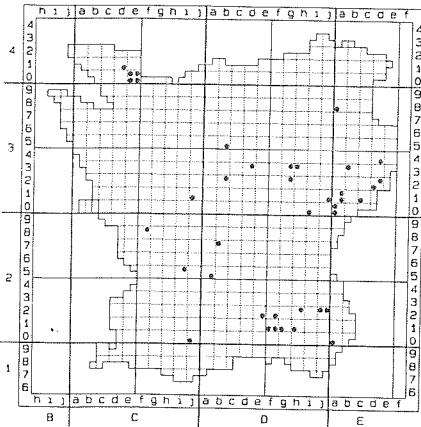
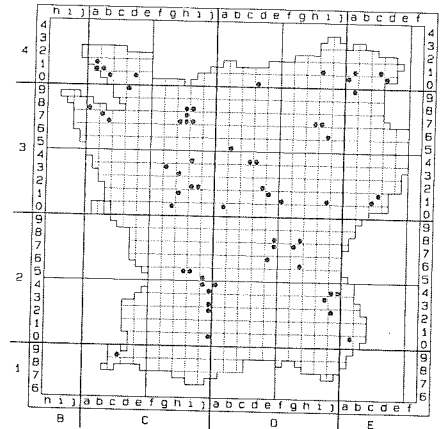
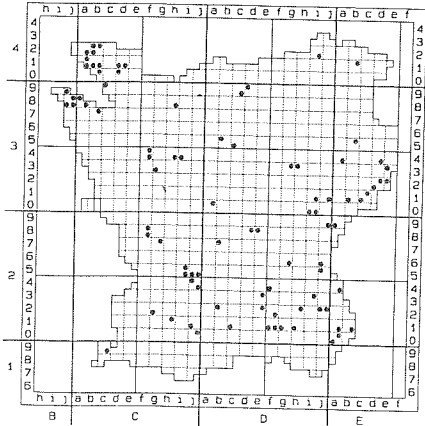
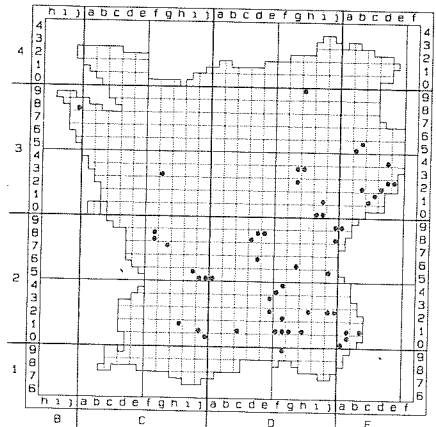
Vildlin, *Linum catharticum*

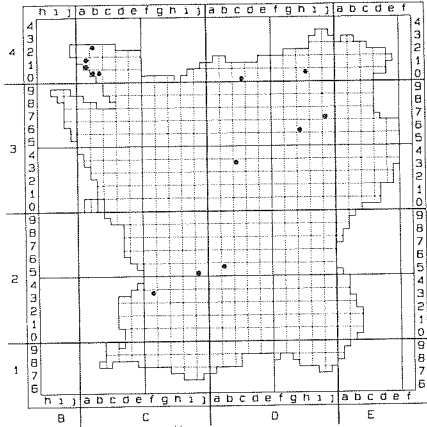

Mattlumner, *Lycopodium clavatum*

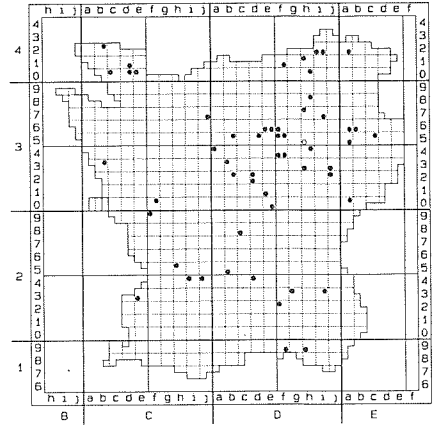

Korskovall, *Melampyrum cristatum*

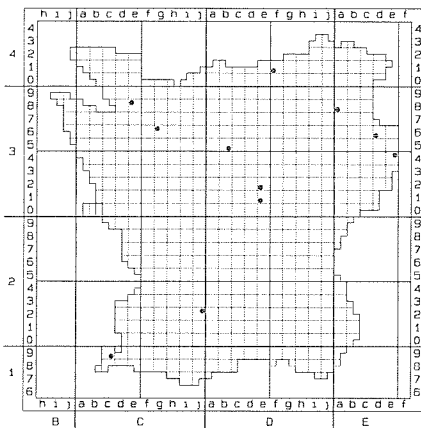
Källört, *Montia fontana* ssp. *fontana*Slätterblomma, *Parnassia palustris*Kärrspira, *Pedicularis palustris*Granspira, *Pedicularis sylvatica*Tätört, *Pinguicula vulgaris*Majviva, *Primula farinosa*

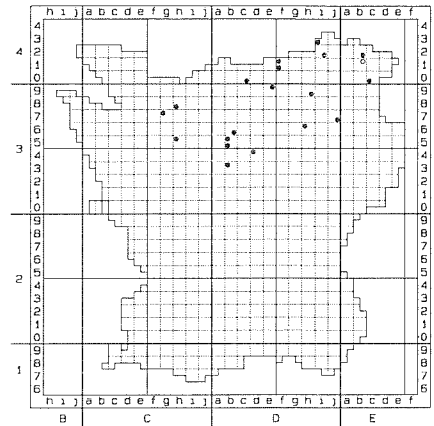
Dvärglin, *Radiola linoides*

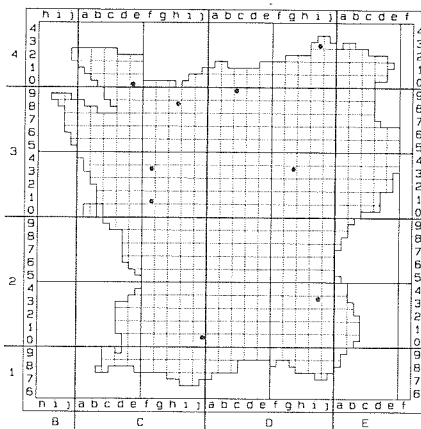
Åkerrättika, *Raphanus raphanistrum*

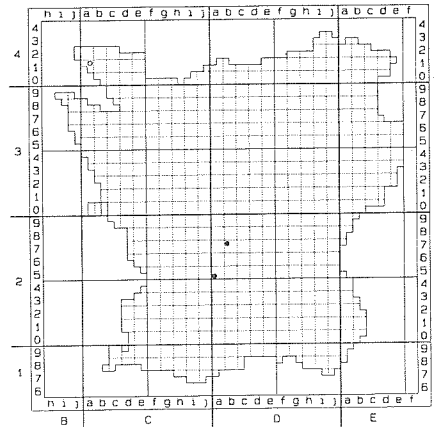
Brunag, *Rhynchospora fusca*

Gyttrad igelknopp, *Sparanium glomeratum*

Snip, *Trichophorum alpinum*

Mossviol, *Viola epipsila*

ÄLDRE MEDLEMSBLAD

Föreningens medlemmar kan gratis erhålla de tidigare utgivna medlemmsblad som finns i lager. För icke medlemmar kostar de 20 kr/styck. Om man inte vill bli medlem i föreningen! Dock debiteras portokostnad om medlemsblad skickas till dig.

MEDLEMSKAP I LBF

Det enklaste sättet att bli medlem är att kontakta distributören, tel: 046-218-66 28 73. De träffas oftast också på mötena. Det går att betala årsavgiften på 100 kronor till postgiro 8 35 22 - 3, Lunds Botaniska Förening. Glöm inte att ange både namn och adress, samt att det gäller medlemskap. Vi får varje år några anonyma inbetalningar.

LBF är en ideell förening, med främsta syfte att sprida intresset för botanisk forskning. Föreningen ordnar föredrag cirka 10 gånger om året. Dessa följs av eftersitsar till självkostnadspris. Föreningen ordnar exkursioner, dels en- eller tvådagsturer inom Sydsverige, dels längre flertalet av de senare har gått till Medelhavsområdet. Naturskydd, främst syftar till att skydda hotade skånska växter, ingår också i programmet. Föreningen genomför särskilda arbetsgrupper inventeringsprojekt Skånes Flora och Blekinges Flora. Även andra floraprojekt stöds, f.n. framför allt Smålands Flora.

Innehåll

Information från Projekt Skånes Flora	1
Inventeringsläger i Örkelljunga, 2-7 juli 2000	1
Inlämning av rapporter, strykningar av bokade rutor och bokning av nya rutor	1
Bokningsläget 1999-11-18	2
Botanisk varia - ett upprop	5
III. Några sentida skånska invandrares historia	6
Mjältbräken, <i>Asplenium ceterach</i> , ny för Skåne	20
Floran på Pepparholm	22
Floran i södra Öresunds skärgård	25
Boerstånds på väg?	30
Vart tog den lilla loppstarren vägen? Någon som vet?	31